

Møteinnkalling

Utvalg: Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Møtested: Det Store Møterom 2. etasje, Kobbelv vertshus
Dato: 25.06.2020
Tidspunkt: 09.00

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 755 31689 eller e-post fmnosra@fylkesmannen.no. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 21/2020	Godkjenning av innkalling / protokoll		2003/577
ST 22/2020	Referatsaker		2003/577
RS 2/2020	Statusrapport forvaltningsplan Láhko nasjonalpark		2015/3474
RS 3/2020	Status for revisjon av Saltfjellet - Svartisen nasjonalpark med omkringliggende verneområder		2013/3772
RS 4/2020	Tilbakekalling av vedtak		2019/2295
ST 23/2020	Delegerte saker		2003/577
DS 64/2020	Junkerdalsura naturreservat - Dispensasjon fra motorferdselsforbud for flomsikkring av trær med helikopter - Saltdal kommune		2020/3650
DS 65/2020	Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Saltfjellet landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nyttekjøring med snøscooter - Krukkistua - Polarsirkelen turlag		2019/2295
DS 66/2020	Saltfjellet landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nyttekjøring med snøscooter - Frode Aronsen		2018/7929
DS 67/2020	Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Saltfjellet landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nyttekjøring med snøscooter - Saltfjellstua - Polarsirkelen turlag		2019/2295
DS 68/2020	Sjunkhatten nasjonalpark - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nyttekjøring med snøscooter - Rainer Korneliussen		2016/141
DS 69/2020	Gåsvatnan landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nyttekjøring - Tverrbrennhytta - Bodø jeger og fiskerforening - Daniel Bakke		2017/1477
DS 70/2020	Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark - Saltfjellet landskapsvernområde - Gåsvatnan landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nyttekjøring med snøscooter - Saltdal JFF		2012/9011
DS 71/2020	Gåsvatnan landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Ved transport ut av verneområdet - Arild Magne Rånes		2013/753
DS 72/2020	Junkerdal nasjonalpark - Avslag på søknad om		2006/8832

	utvidelse av kjøreperiode - Cato Johansen	
DS 73/2020	Láhko nasjonalpark – Endring av vilkår i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbudet – Avslag på søknad om utvidet kjøreperiode – Bård Hillestad	2016/5639
DS 74/2020	Láhko nasjonalpark – Endring av vilkår i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbudet – Avslag på søknad om utvidet kjøreperiode – Geir Nicolaisen	2020/2266
DS 75/2020	Sjunkhatten nasjonalpark - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nyttekjøring med snøscooter - Snøscooter til bruk under vedhogst - Paal Eddie Pettersen	2012/2358
DS 76/2020	Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - nyttekjøring med snøscooter - Blakkådalshytta - Polarsirkelen turlag	2019/4779
DS 77/2020	Láhko nasjonalpark – Endring av vilkår i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbudet – Avslag på søknad om utvidet kjøreperiode – Karl Chr Hals	2016/7439
DS 78/2020	Saltfjellet landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nyttekjøring med snøscooter - John Arne Norbergsen	2014/1679
DS 79/2020	Gåsvatnan landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Ekstraordinær transport - Renovering - Ove Schultz	2018/6621
DS 80/2020	Láhko nasjonalpark – Delvis innvilgning av søknad om utvidet kjøreperiode – Midlertidig endring av vilkår i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbudet – Bård Hillestad	2016/5639
DS 81/2020	Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark - Saltfjellet landskapsvernområde - Utvidelse av kjøreperiode for frakt av desinfeksjonsmidler - Polarsirkelen turlag	2019/2295
DS 82/2020	Gåsvatnan landskapsvernområde - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Søknad om forlengelse av kjøreperiode - Even Jensen	2015/7752
DS 83/2020	Gåsvatnan landskapsvernområde - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Avslag på søknad om forlengelse av kjøreperiode - Even Jensen	2015/7752
DS 84/2020	Omgjøring av vedtak - Polarsirkelen turlag	2019/2295
DS 85/2020	Saltfjellet landskapsvernområde - Avslag på søknad om utvidet dispensasjon fra	2013/1680

	motorferdselsforbudet - Arvid Norbergsen	
DS 86/2020	Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark - Saltfjellet landskapsvernområde - Avslag på søknad om utvidelse av dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Polarsirkelen turlag	2019/2295
DS 87/2020	Láhko nasjonalpark - Avslag på søknad om motorferdsel på snø før transport av gytegrus - Statkraft Energi AS	2020/3102
DS 88/2020	Endring i vedtak - vilkår i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Geir Nicolaisen	2020/2266
DS 89/2020	Gåsvatnan landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nyttekjøring - Gåsvassbu - Skjerstad jeger og fiskerforening - Daniel Bakke	2017/1477
DS 90/2020	Gåsvatnan landskapsvernområde - Utvidet dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Frakt av materiale- Jacob Linaker	2013/595
DS 91/2020	Gåsvatnan landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nyttekjøring med snøcooter - Irene Carlsen	2016/1840
DS 92/2020	Gåsvatnan landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Ekstraordinær transport - Renovering - Ove Schultz	2018/6621
DS 93/2020	Láhko nasjonalpark – Avslag (delvis) på søknad om utvidet kjøreperiode – Midlertidig endring av vilkår i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbud – Glomfjord Jeger- og Fiskerforening	2015/7487
DS 94/2020	Endring i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Bård Hillestad	2016/5639
DS 95/2020	Láhko nasjonalpark – Delvis innvilgning av søknad om utvidet kjøreperiode – Midlertidig endring av vilkår i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbud – Karl Chr Hals	2016/7439
DS 96/2020	Láhko nasjonalpark – Delvis innvilgning av søknad om utvidet kjøreperiode – Midlertidig endring av vilkår i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbud – Geir Nicolaisen	2020/2266
DS 97/2020	Endring i vedtak 2016/7439-4 - endring av vilkår i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Karl Chr Hals	2016/7439
ST 24/2020	Spørsmål/Svar	2003/577
ST 25/2020	Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark +++ - Søknad om dispensasjon fra verneforskriften - motorisert ferdsl ifbm. utkjøring av elg -	2013/5948

	Statsskog	
ST 26/2020	Rago nasjonalpark - Klage på avslag på søknad om elgjakt - Statskog SF	2019/7840
ST 27/2020	Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Etablering av minnested Bjørnelva - Stiftelsen Narviksenteret	2020/1557
ST 28/2020	Gåsvatnan landskapsvernområde - Søknad om dispensasjon fra verneforskriften - Oppsett av pilarer til å støtte takutstikk - Jacob Linaker	2013/595
ST 29/2020	Láhko nasjonalpark - Prosjektplan - Bruk og forvaltning av den gamle anleggsveien mellom Namnlausvatnet og Nedre Navar	2015/3474
ST 30/2020	Sjunkhatten nasjonalpark - Søknad om bruk av drone - Christian Strømhaug	2020/1023
ST 31/2020	Junkerdal nasjonalpark - Søknad om dispensasjon - riving av hytte - oppføring av ny hytte - Erik Hugås	2015/2032
ST 32/2020	Saltfjellet landskapsvernområde - Bruk av snøscooter til nedtaking av gammel telekabel - Eitel Networks AS	2016/3057
ST 33/2020	Junkerdal nasjonalpark - Søknad om tillatelse til rydding langs sti Trygvebu - Argaladhytta - BOT - 2020	2018/3842
ST 34/2020	Junkerdal nasjonalpark - Søknad om nytt kalvmerkingsgjerde Leipibakken - Balvatn reinbeitedistrikt - Saltdal kommune - 2020	2020/3721
ST 35/2020	Junkerdal nasjonalpark - Oppføring av hengebro - Hujtejáhká, Skaitidalen - 2020	2017/1256

ST 22/2020 Referatsaker

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyret	2/2020	25.06.2020

Statusrapport forvaltningsplan Láhko nasjonalpark

Bakgrunn

Midtre Nordland nasjonalparkstyret vedtok 21.06.2019 om å ta frem en faglig oppdatert forvaltningsplan for Láhko nasjonalpark. Styret ønsket en mer omfattende prosess før utkast til forvaltningsplan sendes til faglig godkjenning hos Miljødirektoratet. Styret vedtok også at arbeidet med forvaltningsplan for Láhko nasjonalpark skal ledes av sekretariatet med sikte på å ferdigstille forvaltningsplan for Láhko nasjonalpark i løpet av 2020. Det ble også vedtatt at prosessen skal sikre bred involvering. Styret sitt rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg skal benyttes i arbeidet. Det ble også vedtatt at det skulle legges opp til møter der lokalbefolkning og andre relevante lokale aktører med interesser i nasjonalparken utenom de etablerte rådgivingsorganene får anledning til å komme med sine innspill.

Status

Dette har skjedd siden seneste rapportering til styret i desember 2019:

- Ny forvalter (Johan Rova) har tatt over arbeidet med forvaltningsplan fra Sigrid Lium.
- Bakgrunnsmateriale er til største del samlet, men ennå ikke fullt ut sammenstilt og vurdert. Som bakgrunnsmateriale regnes verneplan med forarbeid, inventeringer, rapporter, innspill fra møter, sammenstilling av dispensasjoner med vurderinger, innspill som kommet med e-post og per telefon gjennom vinteren, med mere.
- Et første utkast til besøksstrategi er sammenstilt, men ennå ikke ferdig for deling eksternt.
- Det er utarbeidet en prosjektplan for å finne ut langsiktig holdbar bruk og forvaltning av den gamle anleggsveien Namnlausvatnet-Nedre Navar (behandles i egen styresak).

Den nærmeste tiden er følgende planlagt:

- Møter med referansegruppen august-september.
- Møter med enkelte interessenter juli-august.
- Oppstart av prosjekt for holdbar bruk og forvaltning av den gamle anleggsveien Namnlausvatnet-Nedre Navar (juli-august).

- Vurdering av innspill og bakgrunnsmateriale i forhold til enhver bestemmelse for å gi underlag til diskusjon og videre vurdering under møter med referansegruppe og enkelte aktører i nasjonalparken (juli-august).

Fremskritt i forhold til opprinnelig prosjektplan

Proessen er forsinket på grunn av bytte av saksbehandler og Covid-19. Møtet med referansegruppen som var planlagt vinteren/våren 2020 er flyttet til august/september. Styrebehandling før ny faglig gjennomgang vil tidigst skje siste styremøtet 2020 istedenfor som opprinnelig var sagt 4.styremøte 2019. Totalt er prosjektet da forsinket cirka 1 år.

Sekretariatet vil dog fremholde at det er viktig å prioritere en godt og lokalt forankret forvaltningsplan framfor hurtig behandling for å opprettholde opprinnelig tidsplan.

Identifiserte utfordringer

Ved behandling av saker som ikke var forutsett på vernetidspunktet er det mulig å bruke midlertidige dispensasjoner med hjemmel § 4 i verneforskriften eller § 48 i naturmangfoldloven. Men dette er ikke en langsiktig holdbar strategi for permanent forandrede forutsetninger. Siden verneforskriften for Láhko ble vedtatt har en rekke nye nasjonale retningslinjer blitt tatt frem for eksempelvis besøksstrategi, innfallsporter, varemerke for nasjonalparker, friluftspolitik, lokal involvering og økt lokal verdiskaping. Siden 2012 har også fenomener som elsykkel og droner kommet til. Bestemmelsene i nasjonalparken må vurderes utenfra disse nye forhold. En viktig utfordring i forvaltningsplanen er å finne løsninger for den nye situasjonen i omverdenen samtidig som tankene bak vernet må opprettholdes.

Det er for eksempel vanskelig å se hvordan flere besøkende ikke skal gi forstyrrelser på reindrift, dyreliv og karstfenomener når det i det nærmeste ikke er tillatt med tilrettelegging. Nasjonalparkforvaltningen styrer ikke over andres markedsføring, for eksempel i sosiale media. Hvordan skal forvaltningen håndtere en situasjon slik at for eksempel Corbels Canyon blir ekstremt mer besøkt med slitasje til følge? Til en viss del kan ulike former av tilrettelegging øke antall besøkere. Men å ikke tilrettelegge vil ikke stoppe økt antall besøkende, det vil kun gi økt slitasje.

Følgende utfordringer er i dag identifisert som høyest prioritert å rede ut i forvaltningsplanen:

- Bruk, drift, forvaltning og vedlikehold av den gamle anleggsveien Namnlausvatnet-Nedre Navar (prosjekt planert for å finne løsning).
- Enighet om retningslinjer for dispensasjoner til motorisert ferdsel på snødekket mark til hytter.
- Enighet om retningslinjer for klopping og andre slitasjeforhindrende tiltak i nærområder til hytter.
- Bruk av droner som komplement til helikopter for f.eks. reindriftens behov av overvåking.
- Slitasjehindrende tiltak, tilrettelegging og mulige endringer i stinettet for ferdsel sommertid – med hensikt på vandring, sykling, riding og guidede turer.

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Moloveien 10
8002 BODØ

Deres ref
2013/3772

Vår ref
18/141-72

Dato
18. mars 2020

Status for revisjon av Saltfjellet - Svartisen nasjonalpark med omkringliggende verneområder

Vi viser til brev 6. mars 2020 med spørsmål om status i arbeidet med revisjon av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

Saken er fortsatt til behandling i departementet, og den er høyt prioritert. Vi kan dessverre ikke anslå når det vil bli truffet endelig vedtak i saken.

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Ernst Inge Espeland
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling

Saksbehandler
Ernst Inge
Espeland
22 24 58 90

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	4/2020	25.06.2020

Tilbakekalling av vedtak

I april i år ble det oppdaget en saksbehandlingsfeil i behandlingen av en søknad fra Polarsirkelen turlag, som førte til at sekretariatet måtte trekke tilbake vedtaket. Dette er en orientering til styret om saken.

Bakgrunn

Polarsirkelen Turlag har i vedtak den 20.02.2020 dispensasjon fra motorferdselforbudet i Saltjellet-Svartisen nasjonalpark og Saltfjellet landskapsvernområde for nødvendig transport av ved, utstyr og materiell til Blakkådalshytta, Krukkistua og Saltfjellstua. Dispensasjonen gjelder for inntil seks turer per sesong, i perioden 1. januar t.o.m 1. mai for årene 2020 og 2021. I mars og april og 1. mai gjelder dispensasjonen mellom 07.00 – 11.00 og mellom 16:00 – 23.00.

Polarsirkelen Turlag søkte per mail den 23. april om utvidet dispensasjon fra motorferdselforbudet i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Saltfjellet landskapsvernområde. På grunn av situasjonen med korona og hytteforbud har hyttene vært stengt, og det har vært vanskelig å få gjennomført nødvendig vedlikehold og drift av hyttene deres. De søkte derfor om å få utvide kjøreperioden t.o.m 3. mai i 2020.

Den 24. april fikk Polarsirkelen turlag innvilget endring i vilkårene for dispensasjonene som gjelder Saltfjellstua, Krukkistua og Blakkådalstua.

Nye vilkår for dispensasjonene var som følger:

- *Dispensasjonen gjelder for perioden 1. januar t.o.m. 3. mai.*
- *Helgen 24. april – 26. april og fra 1. mai til 3. mai gjelder dispensasjonen mellom 07.00 og 23.00.*

Nye vilkår i dispensasjonene gjelder kun i 2020.

Den 29. april ble det sendt ut et varsel om at vedtaket fra den 24. april trekkes tilbake på grunn av saksbehandlingsfeil. Saken ble behandlet på delegert myndighet, og sekretariatet ble i ettertid av at vedtaket var sendt ut oppmerksomme på at denne saken ikke kunne behandles på delegert myndighet, og kjente derfor vedtaket ugyldig.

Den 30. april ble det sendt ut et nytt vedtak til Polarsirkelen turlag med avslag på deres søknad om utvidet kjøreperiode i de aktuelle verneområdene. På grunn av kort tidsfrist ble det ikke mulig å ta opp saken for behandling i styret eller arbeidsutvalget, og søknaden ble derfor avslått.

Grunnlaget for avgjørelsen

Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark og Saltfjellet landskapsvernområde ble opprettet ved kgl. res. 08.09.1989. Midtre Nordland nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for verneområdene.

Formålet med Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark er:

- å bevare et vakkert og tilnærmet uberørt fjellområde med dets plante- og dyreliv og geologiske forekomster, der variasjonen i naturforholdene er særlig markert og verdifull.
- i tillegg skal nasjonalparken sammen med Gåsvatnan og Saltfjellet landskapsvernområder og Storlia naturreservat bidra å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.
- å gi allmennheten muligheten til naturopplevelse i området.

Formålet med Saltfjellet landskapsvernområde er å bevare et egenartet og vakkert natur- og kulturlandskap. I tillegg skal landskapsvernområdet sammen med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Gåsvatnan landskapsvernområde og Storlia naturreservat bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i både nasjonalparken og landskapsvernområdet, men forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til nødvendig transport til hyttene på vinterføre i mars og april.

I styrets vedtekter 6.2 står det:

Styret kan gi forvaltere myndighet til å treffe vedtak i saker av kurant karakter. Med kurant karakter menes følgende:

1. Saker etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser om ferdsel og motorferdsel.
2. Saker etter verneforskriftenes øvrige spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og etter naturmangfoldloven § 48 der:
 - a. Det dreier seg om fornying av dispensasjon gitt av styret eller arbeidsutvalget, og forutsetningene er tilnærmet uendret.
 - b. Det foreligger etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av styret/AU i tilsvarende sak.
 - c. Forvaltningsplanen gir entydige føringer for utfallet.

Ved tvil skal forvalter drøfte saken med styreleder. Dette skal komme frem av saksutredningen hvis forvalter treffer delegert vedtak i saken. Alle delegerte vedtak skal refereres for styret. I styresak ST 25/2016 delegerte Midtre Nordland nasjonalparkstyre myndighet til nasjonalparkforvalterne i henhold til styrets vedtekter.

I styresak ST 21/2019 innstilte Midtre Nordland nasjonalparkstyre på følgende vedtak: Midtre Nordland nasjonalparkstyre mener at det ikke skal gis dispensasjon til motorisert ferdsel etter 1. mai innenfor reinbeitedistriktenes kalvingsområder.

Vurdering

På bakgrunn av Midtre Nordland nasjonalparkstyre sine vedtekter og ulike styrevedtak (nevnt over) kom sekretariatet til den slutningen at vedtaket var ugyldig. Vedtaket ble funnet ugyldig da saken ikke regnes for å være av «kurant karakter», og slik ikke kunne behandles på delegert myndighet.

På grunn av kort tidsfrist ble det ikke mulig å ta opp saken for behandling i styret eller arbeidsutvalget, og søknaden ble derfor avslått.

Polarsirkelen Turlag fikk likevel gjort det nødvendige arbeidet i løpet av den 1. mai. Saken løste seg ved at de kjørte inn- og ut med skuter samme dag.

ST 23/2020 Delegerte saker

DS 64/2020 Junkerdalsura naturreservat - Dispensasjon fra motorferdselsforbud for flomsikkring av trær med helikopter - Saltdal kommune

DS 65/2020 Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Saltfjellet landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nyttkjøring med snøscooter - Krukkistua - Polarsirkelen turlag

DS 66/2020 Saltfjellet landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nyttkjøring med snøscooter - Frode Aronsen

DS 67/2020 Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Saltfjellet landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nyttkjøring med snøscooter - Saltfjellstua - Polarsirkelen turlag

DS 68/2020 Sjunkehatten nasjonalpark - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nyttkjøring med snøscooter - Rainer Korneliussen

DS 69/2020 Gåsvatnan landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nyttkjøring - Tverrbrennhytta - Bodø jeger og fiskerforening - Daniel Bakke

DS 70/2020 Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark - Saltfjellet landskapsvernområde - Gåsvatnan landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nyttkjøring med snøscooter - Saltdal JFF

DS 71/2020 Gåsvatnan landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Ved transport ut av verneområdet - Arild Magne Rånes

DS 72/2020 Junkerdal nasjonalpark - Avslag på søknad om utvidelse av kjøreperiode - Cato Johansen

DS 73/2020 Láhko nasjonalpark – Endring av vilkår i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbudet – Avslag på søknad om utvidet kjøreperiode – Bård Hillestad

DS 74/2020 Láhko nasjonalpark – Endring av vilkår i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbudet – Avslag på søknad om utvidet kjøreperiode – Geir Nicolaisen

DS 75/2020 Sjunkehatten nasjonalpark - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nyttekjøring med snøscooter - Snøscooter til bruk under vedhogst - Paal Eddie Pettersen

DS 76/2020 Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - nyttekjøring med snøscooter - Blakkådalshytta - Polarsirkelen turlag

DS 77/2020 Láhko nasjonalpark – Endring av vilkår i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbudet – Avslag på søknad om utvidet kjøreperiode – Karl Chr Hals

DS 78/2020 Saltfjellet landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nyttekjøring med snøscooter - John Arne Norbergsen

DS 79/2020 Gåsvatnan landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Ekstraordinær transport - Renovering - Ove Schultz

DS 80/2020 Láhko nasjonalpark – Delvis innvilgning av søknad om utvidet kjøreperiode – Midlertidig endring av vilkår i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbudet – Bård Hillestad

DS 81/2020 Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark - Saltfjellet

landskapsvernområde - Utvidelse av kjøreperiode for frakt av desinfeksjonsmidler - Polarsirkelen turlag

DS 82/2020 Gåsvatnan landskapsvernområde - Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark - Søknad om forlengelse av kjøreperiode - Even Jensen

DS 83/2020 Gåsvatnan landskapsvernområde - Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark - Avslag på søknad om forlengelse av kjøreperiode - Even Jensen

DS 84/2020 Omgjøring av vedtak - Polarsirkelen turlag

DS 85/2020 Saltfjellet landskapsvernområde - Avslag på søknad om utvidet dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Arvid Norbergensen

DS 86/2020 Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark - Saltfjellet landskapsvernområde - Avslag på søknad om utvidelse av dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Polarsirkelen turlag

DS 87/2020 Láhko nasjonalpark - Avslag på søknad om motorferdsel på snø før transport av gytegrus - Statkraft Energi AS

DS 88/2020 Endring i vedtak - vilkår i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Geir Nicolaisen

DS 89/2020 Gåsvatnan landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nytttekjøring - Gåsvassbu - Skjerstad jeger og fiskerforening - Daniel Bakke

DS 90/2020 Gåsvatnan landskapsvernområde - Utvidet dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Frakt av materiale- Jacob Linaker

DS 91/2020 Gåsvatnan landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Nytttekjøring med snøcooter - Irene Carlsen

DS 92/2020 Gåsvatnan landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Ekstraordinær transport - Renovering - Ove Schultz

DS 93/2020 Láhko nasjonalpark – Avslag (delvis) på søknad om utvidet kjøreperiode – Midlertidig endring av vilkår i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbud – Glomfjord Jeger- og Fiskerforening

DS 94/2020 Endring i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Bård Hillestad

DS 95/2020 Láhko nasjonalpark – Delvis innvilgning av søknad om utvidet kjøreperiode – Midlertidig endring av vilkår i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbud – Karl Chr Hals

DS 96/2020 Láhko nasjonalpark – Delvis innvilgning av søknad om utvidet kjøreperiode – Midlertidig endring av vilkår i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbud – Geir Nicolaisen

DS 97/2020 Endring i vedtak 2016/7439-4 - endring av vilkår i gyldig dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Karl Chr Hals

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	25/2020	25.06.2020

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Junkerdal nasjonalpark, Saltfjellet landskapsvernområde, Gåsvatnan landskapsvernområde, Junkerdalsura naturreservat - Dispensasjon fra verneforskriften - motorisert ferdsel ved utfrakt av elg - Statskog

Forslag til vedtak

Statskog SF gis på vegne av jaktlag som har kjøpt elgjakt tillatelse til bruk av jernhest/ATV med belter til utfrakt av felt elg i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Saltfjellet landskapsvernområde, Gåsvatnan landskapsvernområde, Junkerdal nasjonalpark og Junkerdalsura naturreservat. Ved bruk av ATV med belter forutsettes det at det kjøres i gangfart. I de tilfeller det ikke er mulig å bruke beltegående barmarkskjøretøy (primært på grunn av mye snø) gis det alternativt lov til å benytte snøskuter eller helikopter.

Vilkår:

- Dispensasjonen gjelder i forbindelse med elgjakta for årene 2020-2024.
- Dispensasjonen gjelder kun for frakt av elgslakt, og ikke transport av personell eller utstyr. Antall turer er begrenset til det samme antall fellingstillatelser det aktuelle år.
- Det skal ikke kjøres i de sårbare områdene avmerket i vedlagt kart, disse omfattes av områdene nevnt under:
 - o I Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark skal følgende sårbare områder unngås:
 - innerst i Storstormdalen
 - mellom Tollåga og Tellinga
 - langs øvre deler av Tollåga
 - o I Junkerdal nasjonalpark skal følgende sårbare områder unngås:
 - rundt Littj-Rosnivatnet og oppover langs Sølvbekkelva

- fra Skoddfjellet og sørover mot en linje mellom Stor-Rosnivatnet og Daudvatnet
 - i bunnen av Storengdalen mellom nasjonalparkgrensa og til litt forbi Salbergvatnene
 - i Gallagaldalen inn til stigningen ved Rykkjedalsfossen
- Fra jaktområder i Riebbivagge i Beiarn kommune skal det kun benyttes helikopter.
- I Junkerdalsura naturreservat skal den motoriserte ferdsele kun skje på opparbeidede skogsbilveger:
 - Langs gammelvegen fra Storjord og innover mot «Trekta», mot Junkerdal
 - Langs ferdselsvegen fra Storjord og opp til Storjordfjellkoia
- Langs opparbeidet traktorvei til Jarbruffjell gård tillates brukt ATV uten belter.
- Snøskuter kan kun benyttes om det blir store mengder snø. I de tilfeller det skal benyttes helikopter, skal dette koordineres av Statskog Salten.
- Ved bruk av ATV med belter skal ikke hastigheten overstige gangfart.
- Det skal ikke settes varige spor i terrenget. Med varige spor menes spor som er synlige over flere sesonger.
- Fører kjøringen til uønsket slitasje/kjørespor kan forvaltningsmyndighet inndra dispensasjonen med umiddelbar virkning og pålegge oppretting av skaden (jaktleder er da ansvarlig).
- Tiltak/skade på grunn og vegetasjon for å øke framkommeligheten tillates ikke.
- Før snøskuter eller helikopter benyttes, skal det gis melding til oppsynet
 - For verneområdene på Saltfjellet: Kristian Sivertsen på telefon 988 42329
 - For Junkerdal nasjonalpark og Junkerdalsura naturreservat: Jim Tovås Kristensen, telefon 93423318.
- Ved helikopterflyging i de ulike verneområdene skal reindrifta i området kontaktes før utflyging, og eventuelle innspill herfra skal hensyntas.
 - Gåsvatnan LVO, Saltfjellet LVO og Saltfjellet-Svartisen NP: Saltfjellet reinbeitedistrikt, kontaktperson Per Guttorm Kuhmunen (tlf.nr: 941 77 077).
 - Junkerdal NP: Balvatnet reinbeitedistrikt, Kristine Maria Blind Helland (Tlf.nr: 957 46 347).
 - Junkerdalsura NR: Balvatnet reinbeitedistrikt og Saltfjellet reinbeitedistrikt (grensen går i elva).
- I forbindelse med transport av elgslakt på barmark, forutsettes jaktlagene å avlevere GPS-logg til Midtre Nordland nasjonalparkstyre som forvaltningsmyndighet og Statskog som grunneier.
- Hvis det er rein i området, skal det tas hensyn til denne.
- Skjema med avtale mellom Statskog og jaktleder, med navn og signatur, skal medbringes og fremvises ved kontroll.
- Tillatelse fra kommune må innhentes.

Tillatelsene administreres av Statskog, men ansvarlig for transportene er de som til enhver tid er jaktledere på jaktfeltene. Dette fastsatt gjennom en egen avtale med hver enkelt jaktleder (skjema vedlagt).

Bakgrunn

I epost den 17.09.2019 søker Statskog SF v/ Arnold Fosshaug Berg om tillatelse til å benytte ATV med belter, elgtrekk/ jernhest, snøskuter og/eller helikopter for å frakte ut felt elg fra Statskogs jaktfelt i Gåsvatnan Landskapsvernområde, Saltfjellet Landskapsvernområde og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Kjøringen vil begrense seg til antall fellingstillatelser og kun til utkjøring av felt elg.

Det søkes om en femårig tillatelse for følgende jaktfelt:

- Vestermo Sør dal (Gåsvatnan LVO)
- Snelia Ljøsenhammeren (Gåsvatnan LVO)
- Harodal (Gåsvatnan LVO)
- Tollådal (Saltfjellet-Svartisen NP)
- Beiardal (Saltfjellet-Svartisen NP)

Statskog har i perioden 2013-2017 hatt tillatelse til å frakte ut elgslakt med jernhest og/ eller helikopter og snøskuter for jaktlag som har kjøpt elgjakt innenfor de nevnte verneområdene. Statskog søkte i 2013 også om lov til å benytte ATV med belter, men fikk avslag på dette punktet.

Tillatelsene er gitt med hjemmel i følgende verneforskrifter og lovverk:

- Verneforskriften for Saltfjellet – Svartisen nasjonalpark, kap. IV, pkt. 4.3
- Verneforskriften for Gåsvatnan landskapsvernområde – kap. IV, pkt. 7 med hjemmel i § 48 i naturmangfoldloven
- Verneforskriften for Saltfjellet landskapsvernområde – kap. IV, pkt. 8 med hjemmel i § 48 i naturmangfoldloven

Statskog ønsker nå å fornye disse dispensasjonene for en ny 5-årig periode, men søker i tillegg på nytt om å få benytte ATV med belter.

I brev den 09.06.2020 søker Statskog å utvide søknaden sin fra 17.09.2019 til også å gjelde jaktfeltene i Junkerdalen nasjonalpark og Junkerdalsura naturreservat.

Tillatelsene administreres av Statskog, men ansvarlig for transportene er de som til enhver tid er jaktledere på jaktfeltene. Dette ønskes presisert gjennom et vedlagt skjema hvor jaktlederne skriver under på dette.

Grunnlaget for avgjørelsen

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Saltfjellet- og Gåsvatnan landskapsvernområder ble etablert ved kgl. res. av 08.09.89. Verneforskriftene forvaltes av Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

Formålet med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er:

- å bevare et vakkert og tilnærmet uberørt fjellområde med dets plante- og dyreliv og geologiske forekomster,

- der variasjonen i naturforholdene er særlig markert og verdifull.
- i tillegg skal nasjonalparken sammen med Gåsvatnan og Saltfjellet landskapsvernområder og Storlia naturreservat bidra å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.
- å gi allmennheten muligheten til naturopplevelse i området.

Innenfor nasjonalparken er det et generelt forbud mot motorferdsel, jf. kap. IV, punkt 4.1. I kap. IV, pkt. 4.3 er det gitt mulighet for forvaltningsmyndigheten til å gi dispensasjon til «motorferdsel i andre nødvendige tilfeller». Uttransport av felt storvilt vurderes å falle innunder dette.

Formålet med Saltfjellet landskapsvernområde er å bevare et egenartet og vakkert natur- og kulturlandskap.

Formålet med Gåsvatnan landskapsvernområde er å bevare et egenartet og vakkert naturlandskap, herunder

- Jarbrudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv
- de botanisk meget rike områdene i Kvitberget og Skjevlfjell

I tillegg skal landskapsvernområdene sammen med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, og Storlia naturreservat bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

I Saltfjellet- og Gåsvatnan landskapsvernområder er det generelt forbud mot motorisert ferdse, jf. Kap. IV, henholdsvis pkt. 8 og pkt. 7 i verneforskriftene. Normalt er det en åpning i verneforskriftene for å gi tillatelse til uttransport av felt storvilt, men dette finnes ikke i verneforskriftene for Saltfjellet- og Gåsvatnan landskapsvernområde. En eventuell tillatelse må derfor hjemles i den generelle dispensasjonsparagrafen i naturmangfoldloven § 48. Etter § 48 i naturmangfoldloven kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Junkerdal nasjonalpark ble etablert ved kronprinsregentens res. av 9. januar 2004. Formålet med vernet er:

- Å bevare et stort og tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Spesielt viktig er det unike plantelivet.
- Å stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.

Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

I utgangspunktet er det forbudt med all motorisert ferdse innen nasjonalparken, jf. § 3 pkt. 6.1 i verneforskriften for Junkerdal nasjonalpark. Forskriftenes § 3 pkt. 6.2 d. sier imidlertid at bestemmelsen i pkt. 6.1 ikke er til hinder for bruk av beltegående «elgtrekk» eller luftfartøy for uttransport av slakt av hjortevilt. Bruk av motorkjøretøy som ATV med belter er derimot ikke omfattet av denne bestemmelse, og en eventuell

dispensasjon til dette må gis etter § 48 i naturmangfoldloven på samme måte som i Saltfjellet- og Gåsvatnan landskapsvernområde.

I Junkerdalsura naturreservat er det et generelt forbud mot motorferdsel, jf. kap. 4 pkt. 5. Forskriften åpner likevel for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til nødvendig motorferdsel i forbindelse med jakt og fiske jf. kap. 6 pkt. 1. Uttransport av felt storvilt vurderes å falle inn under denne bestemmelsen.

Søknaden er også vurdert i henhold til prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Vurdering

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i alle de aktuelle verneområdene da dette kan ha negative effekter for verneverdiene gjennom forstyrrelser på dyrelivet, slitasje på vegetasjon og støy.

Verneforskriftene for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Junkerdalsura naturreservat har hjemler for å kunne gi tillatelse til motorferdsel for å frakte ut skutt elg jf. vurderingene over. En dispensasjon for transport innenfor Junkerdal nasjonalpark og Gåsvatnan- og Saltfjellet landskapsvernområder må eventuelt gis etter naturmangfoldloven (nml.) § 48. For at en dispensasjon skal kunne gis etter nml. § 48 kan tiltaket hverken stride mot verneformålet eller påvirke verneverdiene nevneverdig. Av forarbeidene fremgår det også at denne bestemmelsen ikke kan anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Dagens forskrifter er gamle, og utfrakt av elg må sies å være et slik særlig tilfelle som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. I mange nyere nasjonalparker og verneområder er det i verneforskriftene åpnet for dette, og etter motorferdsellovens bestemmelser er det tillatt med motorisert transport i forbindelse med storviltjakt. Nye verneforskrifter og forvaltningsplaner setter imidlertid vilkår om at det ved slik transport skal benyttes lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor. Dette er tilfellet for Junkerdal nasjonalpark, hvor forskriften åpner for utfrakt av elg med «elgtrekk» og luftfartøy. Forvaltningsmyndigheten har vurdert det dithen at dette unntaket kun gjelder elgtrekk og ikke ATV med belter. Siden Statskog har søkt om å få benytte både ATV med belter og snøskuter behandler vi også søknaden for Junkerdal nasjonalpark etter nml. § 48.

Kjøring på barmark vil i sårbare områder lett kunne medføre terrengskader og slitasje, og det er særlig problematisk for vegetasjon med liten evne til å reparere seg. For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet må det benyttes transportmetoder som belaster vegetasjonen og terrenget minst mulig, for eksempel lett beltekjøretøy utenfor traktorvei eller helikopter i spesielle tilfeller (jf. nml. §12). Dersom det likevel forekommer skade i forbindelse med kjøringen kan forvaltningsmyndigheten pålegge oppretting av skaden. Det er jaktleder som er ansvarlig for transporten, og den som vil bære kostnadene jf. nml. § 11.

Miljødirektoratet har tidligere lagt til grunn at begrepet «lett beltekjøretøy» ikke omfatter ATV med belter. På bakgrunn av dette ble det i forrige dispensasjon til Statskog, styresak 55/2013, gitt avslag på søknaden om bruk av ATV med beltesats. Miljøverndepartementet har i klagesak datert 19. november 2013 imidlertid stadfestet at ATV med belter er likestilt med elgtrekk så lenge det ble fastsatt begrensninger i kjøremønsteret. Spesielt viktig er da begrensning i hastighet, og det fremkommer av departementets behandling at det bør stilles krav om kjøring i ganghastighet eller

lavere ved bruk av ATV med belter for å skåne vegetasjonen og terrenget. Ved bruk av ATV med belter bør også kjøringen foregå på fast og tørr grunn. Slike vilkår kan fastsettes med hjemmel i naturmangfoldloven § 12, som sier at man skal velge de driftsmetoder og den teknikken som er best for å begrense skader på naturmangfoldet. Siden forskriften til Junkerdal nasjonalpark tillater bruk av elgtrekk til utfrakt av elg uten søknad får ikke forvaltningsmyndighet adgang til å sette nødvendige vilkår om begrensninger i kjøremønsteret (f.eks vilkår om ganghastighet) og ATV med belter kan derfor ikke sidestilles med elgtrekk i denne sak.

De aktuelle verneområdene er brukt av både Balvatnet- og Saltfjellet reinbeitedistrikt, og motorisert ferdsel i disse områdene kan skape utfordringer for reindrifta. Dersom det er rein i området skal det derfor tas hensyn til denne. I tillegg er det foreslått et vilkår om at helikopterflyging i de aktuelle verneområdene skal varsles til kontaktpersonene i de respektive reinbeitedistriktene før utflyging. Dette er ikke pålagt i Junkerdal nasjonalpark, da helikopterflyging i forbindelse med jakt ikke er søknadspliktig, det er likevel ønskelig at jaktleder varsler reinbeitedistriktet.

Sårbare områder for barmarkskjøring og spesielle hensyn:

ECO-fact har gjort sårbarhetsanalyser i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Junkerdal nasjonalpark med mål om å utpeke sårbare områder for barmarkskjøring. Generelt er de sårbare områdene oftest preget av fuktige og våte områder, som snøleier, mosedominerte områder og myrer/ våtmark bør skånes for barmarkskjøring.

Jamfør nml. § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder skal det tas utgangspunkt i den beste teknikk, driftsmetode og lokalisering for å unngå eller begrense skade på naturmangfoldet. På bakgrunn av dette bør derfor områdene som er markert som sårbare for motorisert ferdsel unngås. Disse områdene er avmerket i vedlagt kart. Generelt bør ikke barmarkskjøringen skje i bløte områder (myrer og snøleier). Noen rabbe-områder med lite jordsmonn er også sårbare overfor barmarkskjøring og bør unngås. Der dette er aktuelt er områdene avmerket i vedlagt kart.

De aktuelle sårbare områdene i Saltfjellet-Svartisen gjelder områdene:

- innerst i Storstormdalen
- Riebivágge
- mellom Tollåga og Tellingan
- langs øvre deler av Tollåga

I dispensasjon fra 2013 vedtok styret at uttransport av elgslakt fra jaktområder i Riebivágge i Beiarn kommune skal skje med helikopter. Sekretariatet foreslår at dette videreføres til omsøkt periode.

De aktuelle sårbare områdene i Junkerdal nasjonalpark gjelder områdene:

- rundt Littj-Rosnivatnet og oppover langs Sølvbekkelva
- fra Skoddfjellet og sørover mot en linje mellom Stor-Rosnivatnet og Daudvatnet
- i bunnen av Storengdalen mellom nasjonalparkgrensa og til litt forbi Salbergvatnene
- i Gallagaldalen inn til stigningen ved Rykkjedalsfossen

I Junkerdalsura naturreservat er verneverdiene knyttet til vegetasjonen, og naturreservatet har store verdier knyttet til rike vegetasjonstyper med stor botanisk artsrikdom, sjeldne og sårbare/ truede- og spesielt interessante arter. Her foreslås det derfor å kun tillate barmarkskjøring på opparbeidet traktorveg/ skogsbilveg for uttransport av elg. I reservatet er det opparbeidede veier langs gammelvegen fra Storjord og innover mot «Trekta», mot Junkerdal, og langs ferdselsvegen fra Storjord og opp til Storjordfjellkoia. Ved kjøring på disse veiene vil det tillates bruk av ATV med hjul.

Langs traktorveien opp til Jarbruffjell gård ble det i dispensasjon av 04.09.2012 gitt tillatelse til å benytte ATV (uten beltesats), her vil transporten ikke medføre skade på vegetasjon og terreng. Dette foreslås videreført.

Det omsøkte tiltaket må vurderes i lys av prinsippet om samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10. Det foregår i dag en omfattende motorferdsel i verneområdene på Saltfjellet i regi av naturoppsyn, reindrift, beitenæring og Røde Kors. Sekretariatet mener derimot at med de vilkår som er satt vil ikke omsøkt aktivitet, i tillegg til annen aktivitet i området, medføre en samlet belastning som vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Sekretariatet mener det er tilstrekkelig kunnskap om tiltakets påvirkning på naturmangfoldet. Føre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i saken.

Konklusjon

Statskog gis på vegne av jaktlag som har kjøpt elgjakt tillatelse til bruk av jernhest/ ATV med beltesats, alternativt snøskuter og helikopter under spesielle forhold under de vilkår som er gitt. Den omsøkte bruken av motorisert ferdsel med de begrensninger som er gitt vurderes ikke å påvirke verneverdiene nevneverdig, eller å være i strid med formålet med vernet av Saltfjellet – Svartisen nasjonalpark, Saltfjellet- og Gåsvatnan landskapsvernområder, Junkerdal nasjonalpark og Junkerdalsura naturreservat.

For Junkerdal nasjonalpark gjelder tillatelsen kun ATV med beltesats og snøskuter, da bruk av helikopter og elgtrekk til utfrakt av skutt elg ikke er søknadspliktig her.

Klageadgang

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Vedlegg:

- 1 Tillatelse til motorisert ferdsel, skjema til jaktledere
- 2 Kart over jaktfelt og hensynssoner - Junkerdal
- 3 Kart over jaktfelt og hensynssoner - Saltfjellet

**Midtre Nordland
nasjonalparkstyre**

Postadresse
c/o Fylkesmannen i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 75547892
fmnopost@fylkesmannen.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Statskog v/ Arnold Foshaug Berg

Saksbehandler Marte Turtum

Vår ref. 2013/5948

Deres ref.

Dato 16.06.2020

Avtale om ansvarsforhold i forbindelse med tillatelse til motorisert ferdsel, uttransport av elg fra jaktfelt i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Saltfjellet landskapsvernområde, Gåsvatnan landskapsvernområde, Junkerdalen nasjonalpark og Junkerdalsura naturreservat

Statskog SF gis på vegne av jaktlag som har kjøpt elgjakt tillatelse til bruk av jernhest/ ATV med belter til utfrakt av felt elg i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Saltfjellet-Svartisen landskapsvernområde, Gåsvatnan landskapsvernområde Junkerdalen nasjonalpark og Junkerdalsura naturreservat. Ved bruk av ATV med belter forutsettes det at det kjøres i gangfart. I de tilfeller det ikke er mulig å bruke beltegående barmarkskjøretøy (primært på grunn av mye snø) gis det alternativt lov til å benytte snøskuter eller helikopter.

Tillatelsene administreres av Statskog, men ansvarlig for transportene er de som til enhver tid er jaktledere på jaktfeltene.

Denne avtalen gjelder jaktfelt _____, og jaktleder _____ er ansvarlig for transporten med de vilkårene som er gitt under.

Vilkår:

- Dispensasjonen gjelder i forbindelse med elgjakta for årene 2020-2024.
- Dispensasjonen gjelder kun for frakt av elgslakt, og ikke transport av personell eller utstyr. Antall turer er begrenset til det samme antall fellingstillatelser det aktuelle år.
- Det skal ikke kjøres i de sårbare områdene avmerket i vedlagt kart, disse omfattes av områdene nevnt under:

Nasjonalpark	Saltfjellet-Svartisen, Junkerdal, Låhko, Sjunkehatten og Rago
Naturreservat	Blakkådalen, Storlia, Dypen, Semska-Stødi, Langvassdalen-Ruffedalen, Stor-Graddis og Junkerdalsura
Landskapsvernområde	Saltfjellet og Gåsvatnan

- I Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark skal følgende sårbare områder unngås:
 - innerst i Storstormdalen
 - mellom Tollåga og Tellingene
 - langs øvre deler av Tollåga
- I Junkerdal nasjonalpark skal følgende sårbare områder unngås:
 - rundt Littj Rosnivatnet og oppover langs Sølvbekkelva
 - fra Skoddfjellet og sørover mot en linje mellom Stor Rosnivatnet og Daudvatnet
 - i bunnen av Storengdalen mellom nasjonalparkgrensa og til litt forbi Salbergvatnene
 - i Gallagaldalen inn til stigningen ved Rykkjedalsfossen
- Fra jaktområder i Riebbivagge i Beiarn kommune skal det kun benyttes helikopter.
- I Junkerdalsura naturreservat skal den motoriserte ferdselen kun skje på opparbeidede skogsbilveger:
 - Langs gammelvegen fra Storjord og innover mot «Treka», mot Junkerdal
 - Langs ferdselsvegen fra Storjord og opp til Storjordfjellkoia
- Langs opparbeidet traktorvei til Jarbrufjell gård tillates brukt ATV uten belter.
- Snøskuter kan kun benyttes om det blir store mengder snø. I de tilfeller det skal benyttes helikopter, skal dette koordineres av Statskog Salten.
- Ved bruk av ATV med belter skal ikke hastigheten overstige gangfart.
- Det skal ikke settes varige spor i terrenget. Med varige spor menes spor som er synlige over flere sesonger
- Fører kjøringen til uønsket slitasje/kjørespor kan forvaltningsmyndighet inndra dispensasjonen med umiddelbar virkning og pålegge oppretting av skaden (jaktleder er da ansvarlig).
- Tiltak/skade på grunn og vegetasjon for å øke framkommeligheten tillates ikke.
- Før snøskuter eller helikopter benyttes, skal det gis melding til oppsynet
 - For verneområdene på Saltfjellet: Kristian Sivertsen på telefon 988 42329
 - For Junkerdalen nasjonalpark og Junkerdalsura naturreservat: Jim Tovås Kristensen, telefon 93423318

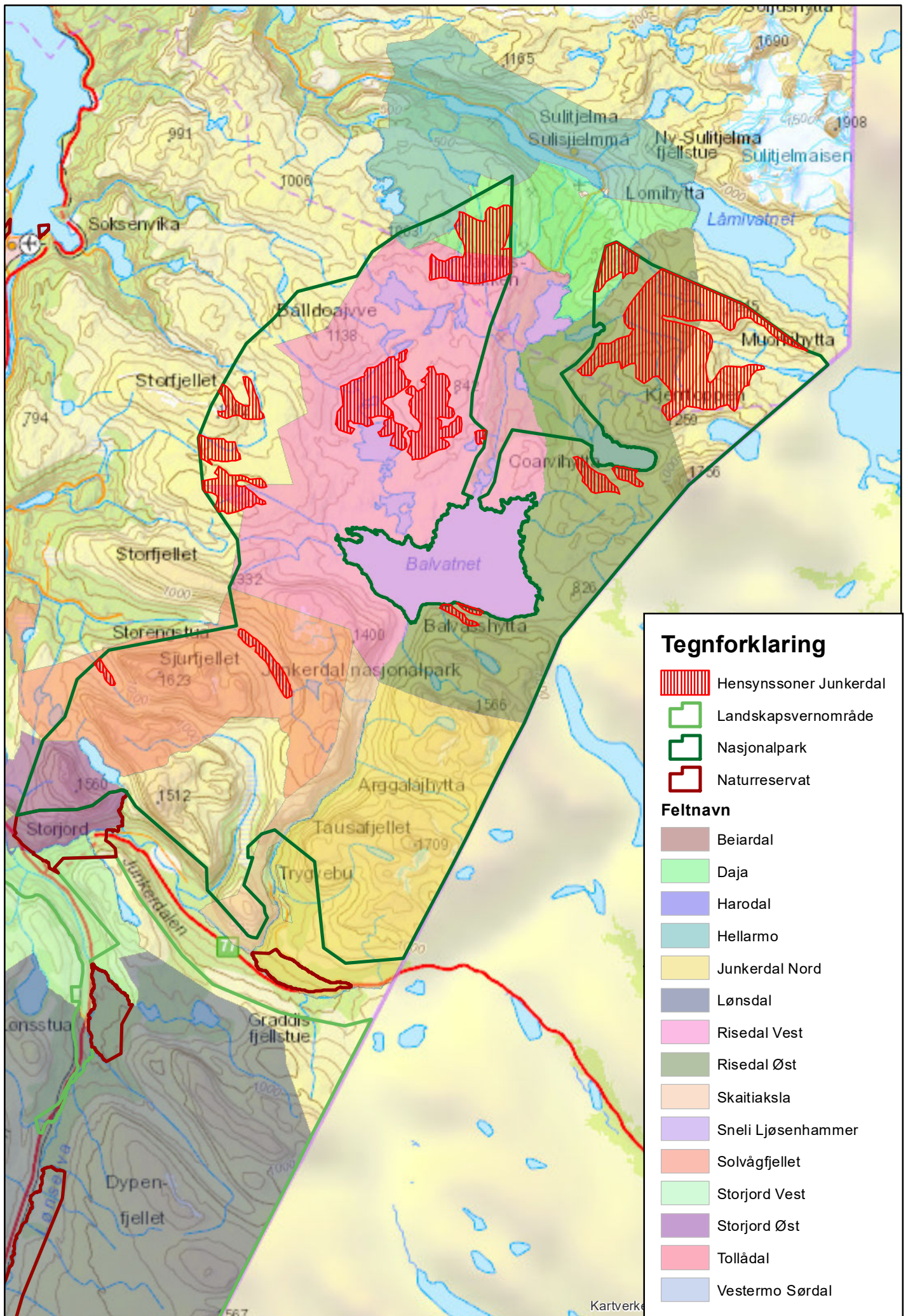

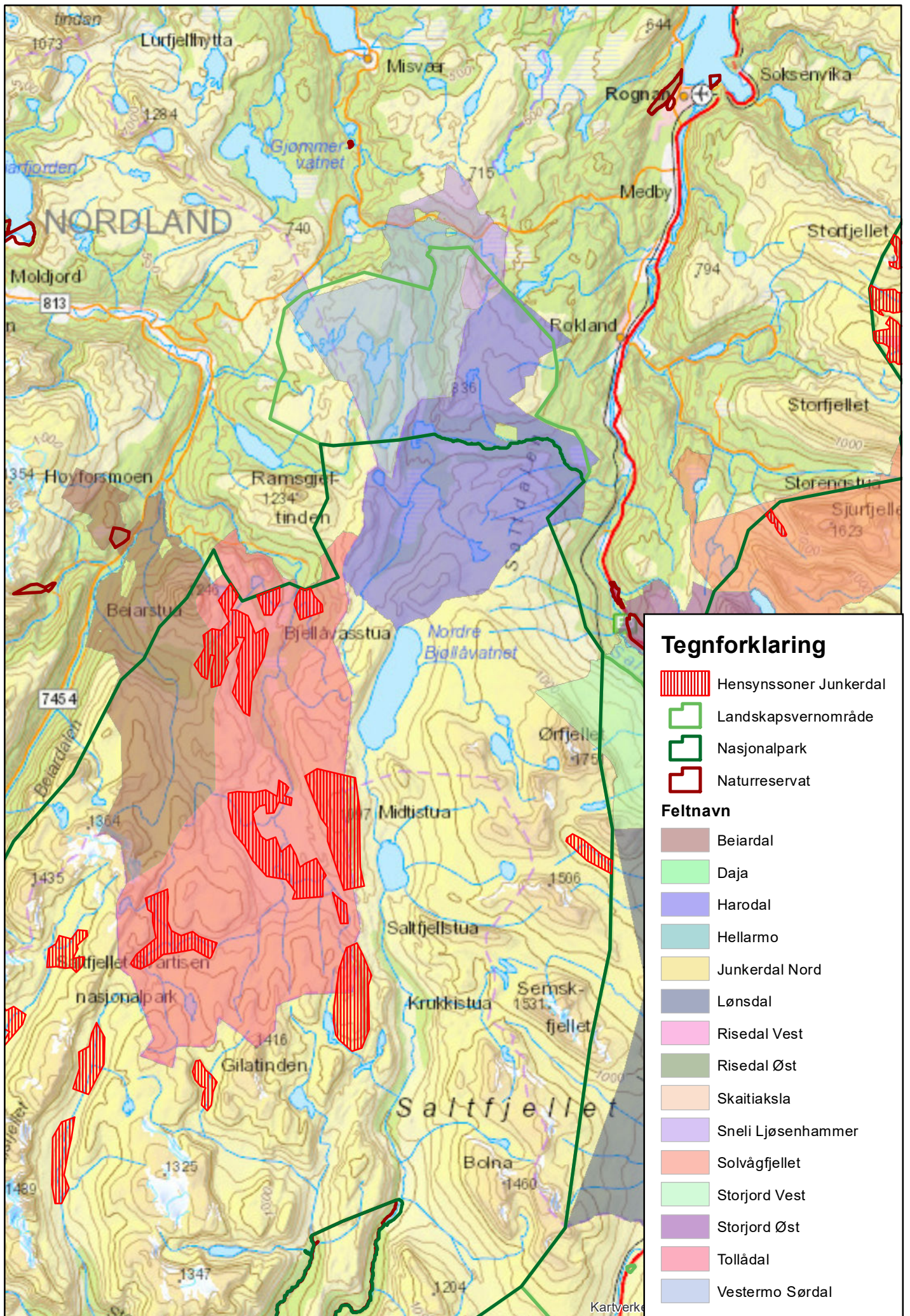
- Ved helikopterflyging i de ulike verneområdene skal reindrifta i området kontaktes før utflyging, og eventuelle innspill herfra skal hensynstas. Dette gjelder imidlertid ikke Junkerdal nasjonalpark.
 - o Gåsvatnan LVO, Saltfjellet LVO og Saltfjellet-Svartisen NP: Saltfjellet reinbeitedistrikt,
 - o Junkerdalsura NP: Balvatnet reinbeitedistrikt og Saltfjellet reinbeitedistrikt
- I forbindelse med transport av elgslakt på barmark, forutsettes jaktlagene å avlevere GPS-logg til Midtre Nordland nasjonalparkstyre som forvaltningsmyndighet og Statskog som grunneier.
- Hvis det er rein i området, skal det tas hensyn til denne.
- Skjema med avtale mellom Statskog og jaktleder, med navn og signatur, skal medbringes og fremvises ved kontroll.
- Tillatelse fra kommune må innhentes.

Med hilsen

Marte Turtum
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Arkivsaksnr: 2019/7840-0

Saksbehandler: Marius Saunders

Dato: 19.05.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyret	26/2020	25.06.2020

Rago nasjonalpark - Klage på avslag på søknad om elgjakt - Statskog SF

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyret opprettholder sitt vedtak. Klagen oversendes til Miljødirektoratet for endelig behandling.

Bakgrunn

Statskog søker 02.12.2019 om å gjennomføre elgjakt i Rago nasjonalpark i årene 2020-2023. Saken ble behandlet på styremøte 03.03.2019. Følgende vedtak ble fattet:

«Midtre Nordland nasjonalparkstyret avslår søknaden fra Statskog SF. Naturmangfoldlovens § 9 – føre-var-prinsippet kommer til anvendelse. Det må hentes inn mer kunnskap om elgbestanden i Rago før nasjonalparkstyret gjør en ny vurdering om prøvejakt på elg i Rago.

Under kravet om mer kunnskap skal det utarbeides en bestandsplan for elgbestanden i Rago nasjonalpark, som innlemmes i områdets eksisterende bestandsplan. Beiteskader og påvirkninger på naturen knyttet til elgbestanden i Rago må kartlegges.

Sekretariatet ønsker også å føre til at søknad om dispensasjon etter første ledd i naturmangfoldlovens § 48 skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene.»

Statskog klager 09.03.20. Klagen i sin helhet er lagt som vedlegg til saken.

Momenter i klagen:

- Statskog mener det er gjort saksbehandlingsfeil, blant annet at vurderingene i saksframlegget er mangelfulle i henhold til kravene i naturmangfoldlovens §§ 8 og 48.
- Statskog er faglig uenig i at det er behov for mer kunnskap om elgbestanden særskilt for Rago.

- Statskog mener at Midtre Nordland nasjonalparkstyre har ansvar for kunnskapsinnhenting av elgens påvirkning på verneverdiene.
- Statskog klager på saksbehandling og vedtaket etter kommunelovens kapittel om saksbehandling i folkevalgte organ og forvaltningsloven § 17 (om opplysningsplikt).

Statskog er part i saken og har klagerett på vedtaket gjort i utvalgssak 17/2020. Statskog har overholdt klagefristen på tre uker. Klagen tas derfor til behandling.

Vurdering

Statskog mener i sin klage at det på flere punkter er gjort en mangelfull vurdering i behandlingen av saken. Sekretariatet er uenig med Statskog i dette, og mener at saksfremlegget gir en god gjennomgang av sakens momenter. Derimot er kunnskapen om elgbestanden i Rago nasjonalpark mangelfull. Med utgangspunkt i dette valgte styret å anvende føre-var-prinsippet, og ba om mer kunnskap om elgstammen og virkningene på verneverdiene før søknaden behandles på nytt.

Sekretariatet mener videre at det var riktig valg å behandle saken i styret før det ble etterspurt mer dokumentasjon fra Statskog. Saken er av prinsipiell karakter, og behandlingen i styret skulle gi et svar på hvorvidt man ønsker elgjakt i Rago eller ikke. Vår intensjon var å få avklart dette prinsipielle spørsmålet før Statskog eventuelt bruker tid og ressurser på kunnskapsinnsamling. Dette burde også være i Statskog sin interesse. Avslaget på søknaden er ikke endelig, og saken kan bli tatt opp i styret til ny vurdering så snart det er hentet inn mer kunnskap om elgbestanden i Rago og dens påvirkning på naturen i nasjonalparken.

Verneforskriften til Rago nasjonalpark åpner ikke opp for jakt på elg, og søknaden om elgjakt i Rago må behandles med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra verneforskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Ivaretagelsen av elgbestanden i Rago er en del av formålet med nasjonalparken jf. verneforskriftens kap. III punkt 1., og å åpne opp for jakt på elg i Rago vil slik stride mot verneformålet. Dersom det derimot viser seg at elgbestanden i Rago er på et slik nivå at den utgjør en trussel for andre verneverdier i nasjonalparken i form av for eksempel høyt beitemetrykk vil man kunne tillate jakt for å holde bestanden nede for å forhindre forringelse av andre verneverdier. Selv om elgstammen i Sørfold er i vekst er ikke sekretariatet av den oppfatning at forekomsten av elg i Rago er på et nivå som utfordrer eller truer verneverdiene. Dette medfører at sekretariatet ikke finner hjemmel for å åpne for elgjakt med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48. Dersom Statskog SF er uenig i dette er «bevisbyrden» på Statskog.

Statskog klager på saks- og styrebehandlingen. Statskog klager på at det ikke ble gjort en en-innstilling til vedtak og at de ikke ble opplyst om at søknaden deres ble vurdert som mangelfull. Sekretariatet er ikke bundet til å kun fremme en en-innstilling til vedtak og søknaden ble ikke vurdert til å være for mangelfull til å bli behandlet i styret. Vi vurderer at disse momentene i klagen ikke er relevante.

Konklusjon

Midtre Nordland nasjonalparkstyre oversender Statskog SF sin klage videre til Miljødirektoratet for endelig behandling.

Vedlegg:

- 1 Klage fra Statskog på avslag på søknad om elgjakt i Rago nasjonalpark

Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Postboks 1405
8002 BODØ

Vår ref.
19/9379- 2

Deres ref.

Vår dato
09.03.2020

Vår saksbehandler
Arnold Foshaug Berg
909 28 506, afb@statskog.no

Klage på vedtak angående søknad om elgjakt i Rago nasjonalpark

Statskog SF viser til Midtre Nordland Nasjonalparkstyre (MNNPS) vedtak i sak 17/2020(Ref.nr2019/7840). Statskog SF mottok vedtaket 16.03.2020 og påklager med dette vedtaket jf. fvl §28.

Sitat vedtak:

"Midtre Nordland nasjonalparkstyre behandlet i styremøte 3. mars 2020 deres søknad om å åpne for elgjakt i Rago nasjonalpark. Følgende vedtak ble fattet:

"Midtre Nordland nasjonalparkstyre avslår søknaden fra Statskog SF. Naturmangfoldlovens § 9 – føre-var-prinsippet kommer til anvendelse. Det må hentes inn mer kunnskap om elgbestanden i Rago før nasjonalparkstyret gjør en ny vurdering om prøvejakt på elg i Rago. Under kravet om mer kunnskap skal det utarbeides en bestandsplan for elgbestanden i Rago nasjonalpark, som innlemmes i området eksisterende bestandsplan. Beiteskader og påvirkninger på naturen knyttet til elgbestanden i Rago må kartlegges. Sekretariatet ønsker også å føre til at søknad om dispensasjon etter første ledd i naturmangfoldlovens § 48 skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene."

Statskog påklager vedtaket med bakgrunn i følgende:

Saksframlegget og vedtaket oppfyller ikke, etter vårt syn, kommunelovens kap.6 om saksbehandling i folkevalgte organ (styrets vedtekter pkt. 7) og heller ikke forvaltningslovens krav til god forvaltningsskikk. Dette så vel m.h.t å opplyse saken eller å fremme en-1-innstilling til vedtak.

Videre mener vi det ikke er foretatt en reell faglig vurdering av vår søknad i forhold til de krav NML § 48 stiller til en eventuell dispensasjon vurdert opp mot formålet i verneforskriftene for det aktuelle området. MNNPS er det faglige forvaltningsorganet, og da må det kunne forventes at det er nettopp de som både har kunnskapen og kompetansen til å foreta denne vurderingen av tiltakets virkning på verneverdiene.

Fra vårt ståsted forventes det at det i denne aktuelle saken blir foretatt en reell vurdering omkring kravene i NML § 8 relatert til søknadens eventuelle negative effekter i forhold til verneformålet. Dette mener vi er fullstendig fraværende i denne saken, og derfor også en klar mangel ved saksbehandling. Etter vår mening burde en slik faglig vurdering være en del av grunnlaget for deres vurdering av om NML § 9 kom til anvendelse. Dette mener vi er en klar mangel i denne saken.

Dersom det mot formodning var slik at søknaden vår ble vurdert som mangelfull hadde vi forventet at dette ble avklart før saken ble tatt opp til behandling, jf. Fvl § 17

Statskog SF er også faglig uenig i at det er behov for mere kunnskap om elgbestanden særskilt for Rago. Den best egnede metoden som er grunnlag for å si noe om en bestand på er gjennom sett elg skjema og de registreringer som blir gjort i forbindelse med jakt. Dette er også beskrevet i boken; Målrettet elgforvaltning og i Forskrift om forvaltning av hjortevilt – med kommentarer.

Rago omfatter brutto et område på ca. 171 km² som tilsvarer 171 000 daa. Av dette er ca. 33 km² tellende areal grovt beregnet gjennom gårdskart på nett. Skal man ha en egen bestandsplan for området er kravet 20 ganger minstearealet. Om man da bruker kommunens minsteareal på 5000 daa så må man ha et tellende areal på 100 000 daa (100 km²) for å kunne lage en bestandsplan. Det kommunen kan gjøre er å opprette et eget vald og tildele direkte til valdet. Dette vil være det mest fornuftige i en prøveperiode. Den neste muligheten er at Rago blir opprettet som et eget jaktfelt og går inn under tilstøtende vald med en bestandsplan.

DET ER heller ikke normalt at det må finnes beiteskader før man kan starte elgjakt – heller ikke i NPer. Derimot om det er faglig grunnlag for å tillate elgjakt.

Bruker man de innsamlede data fra hjorteviltregistret for omkringliggende områder i kommunen så viser disse klare utviklingstrekk for bestanden. Statskog mener dette datagrunnlaget er tilstrekkelig til å si noe om bestanden også i Rago. Bruker man det eksisterende tall som finnes fra hjortevilt registret for kommunen, nærliggende vald og nærliggende/tilstøtende jaktfelt, og observasjoner gjort av oppsyn, interesseorganisasjoner (NJFF) og andre brukere av parken/området ser man at det er en økning i bestanden av elg i området de siste 10 årene. Dette er noe som også underbygges i høringsuttalelser som ble levert i forbindelse med utarbeidelsen av forvaltningsplanen fra 2013.

Den manglende kunnskapen som etterlyses, må derfor enten MNNPS fremskaffe eller så innhenter man ytterligere kunnskap som gjennom en slik prøveperiode som omsøkt.

Med hilsen

Arnold Foshaug Berg
jakt- og fiskekonsulent

Dette dokumentet er elektronisk signert

Vedlegg: 0

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	27/2020	25.06.2020

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Etablering av minnested Bjørnelva - Stiftelsen Narviksenteret

Forslag til vedtak

Stiftelsen Narviksenteret gis dispensasjon til etablering av minnested på parkeringsplassen ved Sukkertoppen. Det gis dispensasjon til oppføring av informasjonstavler og monument. Dispensasjonen blir gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Bakgrunn

Prosjektleder Eystein Markusson skriver i søknad:

Bjørnelva fangeleir var en av 57 fangeleirer for sovjetiske krigsfanger som ble opprettet i forbindelse med jernbanebyggingen over Saltfjellet til Fauske og videre nordover. Leiren var en av de desidert verste leirene. Grunnet de elendige leirforhold, kombinert med et ekstremt klima på Saltfjellet, døde her mer enn 200 fanger i løpet av bare et år.

Som en del av prosjektet «Sovjetiske tvangsarbeidere langs Polarbanen» ønsker vi å etablere et minnested over fangeleiren og det ødelagte minnesmerket. Minnestedet skal etableres på parkeringsplassen ved Sukkertoppen og det er avklart med Statens Vegvesen og Statskog. Minnestedet vil ikke ha bygninger, men vil bestå av en kombinasjon av informasjonstavler og monument.

Vi har vært i kontakt med Saltdal kommune og saksbehandler vurderer ikke at dette tiltaket vil være søknadspliktig etter plan og bygningsloven.

Vedlagt søknaden ligger prosjektbeskrivelsen.

Grunnlaget for avgjørelsen

Formålet med Saltfjellet landskapsvernområde er å bevare et egenartet og vakkert natur- og kulturlandskap.

I tillegg skal landskapsvernområdet sammen med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Gåsvatnan landskapsvernområde og Storlia naturreservat bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Alle inngrep som vesentlig kan endre landskapets art eller karakter er forbudt jfr. verneforskriftens kap IV punkt 1.

Det er ingen unntakshjemmel for inngrepet i verneforskriften og saken behandles etter naturmangfoldlovens § 48 som sier: *Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.*

Søknaden blir behandlet etter prinsippene i naturmangfoldlovens § 7.

Vurdering

Et av formålene med Saltfjellet landskapsvernområde er at det skal være en del av et stort sammenhengende naturområde, som også inneholder mange samiske og andre kulturminner. Kulturminnene fra Bjørnelva fangeleir er ikke merket i dag. Dette gjør at de er mindre synlige, men samtidig mer utsatt for forringelse fra personer som ikke er klar over at gjenstandene de finner er kulturminner fra en fangeleir.

Naturmangfoldlovens § 48 sier: *Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.* Sikkerhetshensyn eller vesentlige samfunnsinteresser er ikke aktuelt i denne saken. Vedtaket strider ikke imot vernevedtakets formål, tvert imot er det med på å fremme et av formålene (kulturminner) med landskapsvernområdet.

Installasjonene skal være på eller i nærheten av den etablerte p-plassen. Det skal heller ikke merkes noe sti til gravplassen. Dette vil holde det meste av folk på parkeringsplassen rett ved E6, derfor vil dette ikke føre til stor vegetasjonsslitasje eller betydelig økning i forstyrrelse av dyrelivet. Tiltaket vurderes til å ikke kunne påvirke verneverdiene nevneverdig.

Kunnskapsgrunnet regnes som godt nok, føre-var-prinsippet kommer ikke i bruk jfr. naturmangfoldlovens §§ 8 - 9. Det er mange stoppeplasser og parkeringsplasser over Saltfjellet som kan være i konflikt med verneverdiene, siden tiltaket blir lagt på en allerede etablert parkeringsplass vil det ikke føre til for stor samlet belastning på økosystemet jfr. naturmangfoldlovens § 10. Naturmangfoldlovens §§ 11 – 12 er ikke aktuelle i denne saken.

I den pågående revisjonsprosessen er det foreslått å ta vekk en skulder på siden av E6 og jernbane. Minnstedet vil etter revisjonen ligge utenfor Saltfjellet landskapsvernområde.

Konklusjon

Saksbehandler foreslår å gi tillatelse til etablering av minnsted på parkeringsplassen ved Sukkertoppen med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Klageadgang

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Vedlegg

- 1 Bjørnelva prosjektbeskrivelse

BJØRNELVA

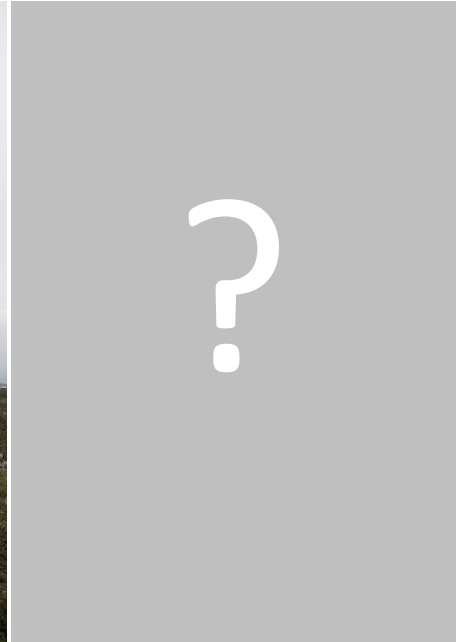
Prosjektbeskrivelse, oppdatert per 31.1.20

1945

1950-2018

2020

1. Kort beskrivelse av prosjektet

Prosjektet går ut på å skape et verdig minneste over de sovjetiske krigsfanger på Bjørnelva og på Saltfjellet samt hedre deres grunnleggende innsats for dagens samferdselsveier over Saltfjellet.

Prosjektet er et delprosjekt i prosjektet «Jernbanebygging i Nordland under andre verdenskrig. Sovjetiske krigsfangers fangenskap og tvangsarbeid» og inngår i det norsk-russiske miljøsam arbeidet KULT-2.

2. Mål

Prosjektet skal ivareta og synliggjøre sporene av krigsfangeleiren ved Bjørnelva og formidle dens historie til turister og andre som reiser over Saltfjellet. Det sprengte minnesmerket ved Bjørnelva kan sees som et symbol for den uverdige behandlingen av sovjetiske krigsgraver under den kalde krigen. Også denne historien ønskes formidlet samtidig som den endelig skal avbøtes i det det skapes et nytt minneste over de sovjetiske krigsfanger som skulle bygge jernbane over Saltfjellet.

3. Historisk bakgrunn

Bjørnelva fangeleir var en av 57 fangeleirer for sovjetiske krigsfanger som ble opprettet i forbindelse med jernbanebyggingen over Saltfjellet til Fauske og videre nordover. Leiren var en av de desidert verste leirene. Grunnet de elendige leirforhold, kombinert med et ekstremt klima på Saltfjellet, døde her mer enn 200 fanger i løpet av bare et år.

Bjørnelva leiren ble opprettet i mai 1944. Fangenes arbeid sommerstid og ut på høsten besto i å planere og fylle på masse til jernbanelegemet. Om vinteren måtte slikt arbeid innstilles på grunn av snøen, og fangene ble brukt til å holde veien over fjellet åpent.

Ved frigjøringen, i mai 1945, ble det konstatert at minst en tredjedel av fangene var syke eller alvorlig avmagret og avkreftet. 93 alvorlig syke ble sendt på lasarettet i Mo, der fortsatt mange døde.

Fangene som forble ved Bjørnelva reiste et minnesmerke over sine døde kamerater, som var blitt gravlagt et par hundre meter nord for leiren. Disse gravene ble samme år flyttet ned fra fjellet. Krigsgravene fra Polarsirkelen til de øvre delene av Saltdalen ble samlet på den ny anlagte krigskirkegården på Hestbrinken. Hit ble 207 levninger fra Bjørnelva flyttet.

I 1950, allerede et år før den såkalte Operasjon Asphalt, der samtlige sovjetiske krigsgraver fra Nord-Norge skulle konsentreres til bare en gravplass, ble minnesmerket ved Bjørnelva sprengt, «... med hensyn til de mange utenlandske turister som hver sommer farer rundt og rapporterer om det dårlige vedlikehold av kkg. o.l. på plasser hvor det for lengst er ordnet opp.»¹, som det ble hevdet.

¹ Riksarkivet, Krigsgravtjenesten, RAFA-2018, eske 31, mappe 11 Brev til Forsvarsdep.I.4. fra E. Syvertsen 26.9.1951

4. Situasjonen i dag

Nedenfor Sukkertoppen ligger en parkeringsplass der turister og andre som reiser med bil tar et beinstrekk uten å vite hva som har foregått her. Her skiller nye og gamle veitrasé lag, slik at man kan gå/sykle langs gamle riksvei 50 sørover, blant annet for å besiktige de samiske offersteinene ved Stødi.

Noen velger å ta en tur opp på Sukkertoppen, mest for å nyte utsikten. Det er ikke så lett å få øye på leirrestene, siden deler av området har blitt planert og vidjekratt har vokset opp. Med enkle formidlingstiltak ville det allikevel ikke være vanskelig å skjønne hvor leiren lå.

En ser herfra både veien, jernbanen og leirområdet. Det er også mulig å skimte gravplassen og minnesmerket. En vil kunne lett forstå at det må ha bydd på enorme utfordringer å bo på et slikt sted under de gitte klimatiske forhold, sommers- og vintertid i uisolerte brakker.

En sti fører ovenfor leiren i retning minnesmerke. Terrenget blir etter hvert veldig våt, et bekeleie, stien utløper i ingenting, en må krysse bekken, men er nå så nærme at en med ganske stor sikkerhet får øye på minnesmerket.

På gravplassen var det reist to minnesmerker, et i treverk, et i betong. Førstnevnte er bare sokkelen igjen av samt eventuelle rester etter stakittgjerdet rundt. Vi har ingen bilder av den.

Noen åpne graver er fortsatt ganske tydelig markert som groper i terrenget.

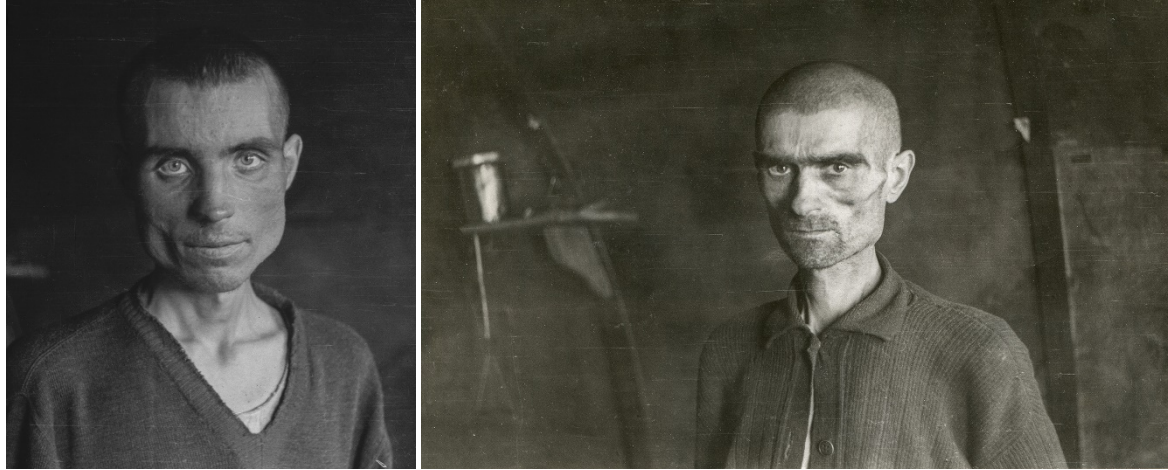
Betongminnesmerket ble sprengt i 1950. Det var bygd opp av skorsteinsselementer. Det var et flott stakittgjerde rundt. Snart sytti år etter sprengningen er minnesmerket fortsatt godt bevart, den kyrilliske påskriften er oppdelt men godt synlig, rester etter gjerdet ligger rundt omkring.

Tar man turen tilbake tvers gjennom leiområdet vil man komme over ei grøft, som gikk midt gjennom leiren, der det ligger mange gjenstander, glassflasker, matskåler o.l. fra krigstiden så som muligens fra veianleggsarbeid i senere tid også.

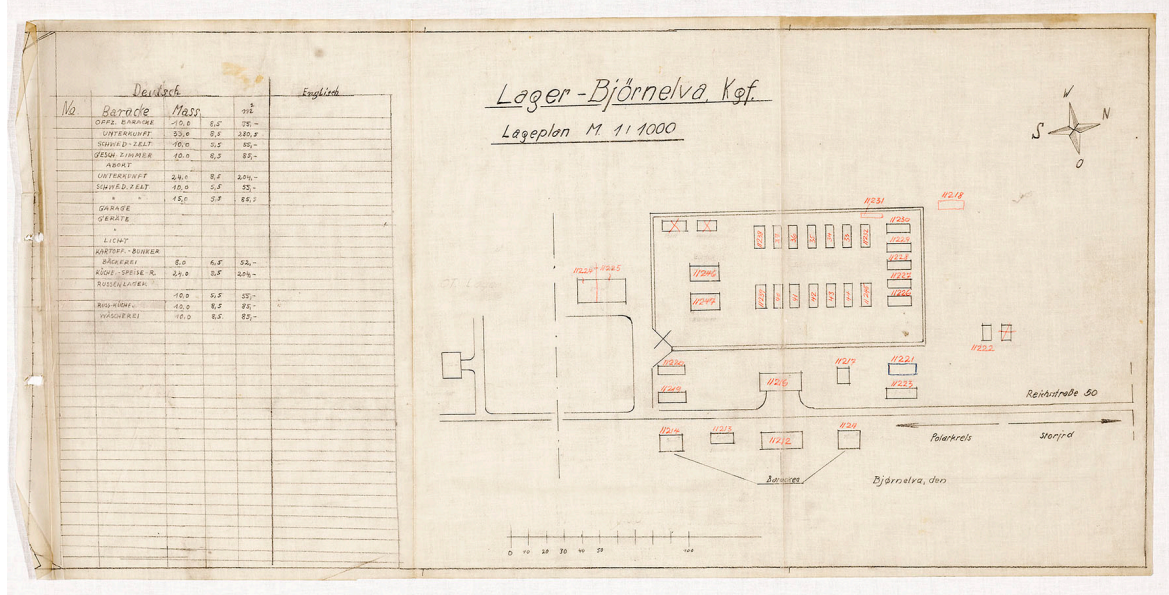

5. Kilder og dokumentasjon

Leiren er veldig godt dokumentert i tekst og bilder. Det finnes til og med levende bilder som viser leiren og fangene rett etter frigjøringen. De er tatt under Major Leiv Kreybergs besøk i leiren 18. mai 1945. De mest rørende portretter av avmagrede sovjetiske krigsfanger stammer nettopp fra Bjørnelva.

Det finnes både kart og bilder som forteller oss ganske nøyaktig hvordan leiren så ut.

Et tysk kart tegnet i 1945 viser oss hvordan leiren var oppbygd. Sammen med fotomaterialet er leiren veldig godt dokumentert.

Av 207 som døde i leiren er det bevart 98 fangekort, som forteller oss om konkrete skjebner.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Personalkarte I: Personelle Angaben																		Beschriftung der Erkennungsmarke Nr. <u>78612</u>						
Kriegsgefangenen-Stammlager: <u>Stalag 320 (V1/K)</u>																		Lager: <u>326/V.K.</u>						
Name: <u>Stajlow - Ummarub</u>												Staatsangehörigkeit: <u>Russen 33</u>												
Vorname: <u>Wasilij - Baennin</u>												Dienstgrad: <u>Soldat</u>												
Geburtstag und -ort: <u>4/10-1909 Tschkalow</u>												Truppenteil: <u>15 J.R. Komp. 150</u>												
Religion: <u>Recht.</u>												Zivilberuf: <u>Nachricht.</u> Berufs-Gr.: <u>aus</u>												
Vorname des Vaters: <u>Petr.</u>												Matrikel Nr. (Stammrolle des Heimatstaates):												
Familienname der Mutter:												Gefangennahme (Ort und Datum): <u>6.2.44 Wajnik</u>												
												Ob gesund, krank, verwundet eingeliefert: <u>gesund</u>												
Lichtbild												Nähere Personalbeschreibung												
												Größe		Haarfarbe		Besondere Kennzeichen:								
												<u>155</u>		<u>blond</u>										
Fingerabdruck des rechten Zeigefingers												Name und Anschrift der zu benachrichtigenden Person in der Heimat des Kriegsgefangenen												
												<u>Frau Hurlonsij Marija</u> <u>Mos. Tschkalowskaja</u> <u>Blat. (Sjokajewskij)</u> <u>D. Nikolowka</u>												
												Wenden!												
Kopf: Einzelhaft Yuzep 10.10.44 Kopf-Lager D-Haus Lager Landst. Lager D. W. M. Lager												Ort der Beisetzung: <u>Björn - Elva</u> Entfernung: <u>1 Km. nördlich nordwestlich des Lagers.</u> Für den sonst. Kgf.: <u>Wasilij Stajlow</u> Erkennungsmarke: <u>Nr. 78612</u> Todestag: <u>10. 10. 1944</u> Todesursache: <u>Furchfall.</u> <u>re. Myosproba mapus</u> <u>uauob ues od</u> <u>ocueebewu pa</u> <u>g. Kuxon acua</u> Einsetzung für mittelschwere Arbeit (Stufe 2) Die Bekanntheit des Verstorbenen ist erfolgt. den deutschen Frauen vom 10. 1. 40 Bemerkungen: <u>Neu</u>												
												Stamm: <u>Schtrinken</u> Lager: <u>78612</u> Erkennungsmarke Nr.: <u>78612</u>												

Skriftlige kilder fra 1945 beskriver forholdene i leiren. Men sterkest i formidlingen kommer billedmaterialet til å stå.

6. Praktiske forhold, utfordringer og løsningsforslag

6.1. Grunneierforhold

Statens vegvesen er i en prosess der de skal sikre seg grunneierrettigheter langs veien inkludert parkeringsplassene.

Ellers eier Statskog grunnen ved Bjørnelva.

Saltdal kommune er avgjørende instans for eventuelle kommende byggesaker/inngrep på området. Saltdal kommune har ingen innvendinger i forhold til tiltaket, det er vil ikke være meldepliktig. Det vil bli rettet søknad til Nasjonalparkstyret for Nordland, men det signaliseres fra ansvarlig saksbehandler at dette ansees som en formalitet for dette tiltaket.

6.2. Restriksjoner

Statens vegvesen stiller seg positiv til prosjektet og er villig til å bidra med praktisk tilrettelegging men kommer med følgende anmerkninger:

Det er ikke ønskelig at kommende skilting/informasjon på minnstedet blir plassert/utformet slik at det blir lesbart fra veien.

Løsning: Det bes om at minnstedet utformes slikt at det ikke avleder trafikantenes oppmerksomhet. Skilt og lignende skal ikke være lesbart fra veien. Derimot er det fullt mulig å sette opp et severdighetskilt ved veien for å henvise til parkeringen/minnstedet. Dette må det i så fall søkes om.

6.3. Skjøtsel og vedlikehold

Rengjøring og avfallstømming samt skjøtsel av installasjonene kan bli en del av Vegvesenets skjøtselsrutiner ved parkeringsplassene langs E6. Vegvesenet er positiv til å påta seg denne oppgaven. Hvorvidt vedlikehold og reparasjon kan bli en del av deres ansvar må det diskuteres når en vet mer om utformingen av minnstedet. Vegvesenet er tydelig på at de bare påtar seg ansvar for vedlikehold og skjøtsel i tilknytning til installasjoner på parkeringsplassen, ikke av stier, skilt eller lignende i terrenget.

Løsning: Det foreslås å konsentrere samtlige installasjoner i umiddelbar nærhet til parkeringsplassen. I videre arbeidet bør det legges vekt på å komme frem til en kontrakt med Statens vegvesen om både daglig skjøtsel og langsiktig vedlikehold av installasjonene

6.4. Kulturminnevern

Kulturminnene ved gravplassen er ganske skjøre. Selv om gravplassen er blitt oppgravd og de døde flyttet til Hestbrinken krigskirkegård allerede i 1945, velger vi å anse stedet som en gravplass som skulle få ligge i fred, dvs. der det ikke graves eller røres ved noe.

Løsning: Vi anbefaler derfor ikke å lede stien helt frem til gravplassen. Historien om gravflyttingen og ødeleggelsen av minnesmerket kan formidles ved parkeringsplassen i ord og bilder. Et kart kan vise beliggenheten av fangeleiren, den tyske leiren, gravplassen og minnesmerket. Bare de

dedikerte besøkende ville så oppsøke selve gravplassen og forhåpentlig vise den passende respekt.

På fangeleiområdet ligger fortsatt et stort antall løse kulturminner. En har gjennom årene observert at gjenstandsvolumet minker, at de ikke barer ruster opp, men at folk plukker med seg, og at gjenstander herfra har havnet i både private og offentlige samlinger. Dette kan være gjort i beste velmenende, men det er ikke ønskelig at økt trafikk medfører at enda flere løse kulturminner fjernes fra stedet der de knytter seg til.

Løsning: Vi anbefaler at stedet blir fredet samtidig som formidlingstiltakene gjennomføres. Om ikke det lar seg gjennomføre kan grunneieren (Statskog) uttale forbud mot å plukke med seg gjenstander. Dette kan det opplyses om på parkeringsplassen.

Det er ingen eldre kulturminner registrert i nærheten til krigsfangeleiområdet.

6.5. Tilgjengelighet

Fangeleiren ved Bjørnelva er godt tilgjengelig. Den ligger rett ved E6 og det finnes allerede parkeringsplass og avkjørsel fra hovedveien. Parkeringsplassen vil bare være tilgjengelig fra mars/april til ut i oktober, siden den blir ikke brøytet frem til Påske.

Formidlingssesongen blir dermed forholdsvis kort, men det er det uansett lite å gjøre med. Snøen kommer til å dekke fangeleiområdet store deler av året. Men i hovedturistsesongen vil minnestedet være tilgjengelig.

Det sprengte minnesmerket er et veldig sterkt og inntrykksfullt kulturminne, som skaper nysgjerrighet og vekker reaksjoner. Det ligger forholdsvis langt unna parkeringen og er vanskelig tilgjengelig.

Dette er både en fordel og en ulempe. Ut fra bevaringsøyemed er det gunstig siden det begrenser trafikken inn til gravstedet. For å avbøte ulempen, kan en formidle dens historie i tekst og bilder ved parkeringen, samt avmerke dens beliggenhet på kart, slik at det blir mulig å finne frem til, så fremt formidlingen klarer å vekke stor nok interesse hos den enkelte.

6.6. Universell utforming

Det er ønskelig å utforme minnestedet slik at det blir tilgjengelig for alle. Universell utformede stier kan gi store inngrep i landskapet. Også av denne grunnen anbefaler vi å konsentrere samtlige formidlingstiltak rundt parkeringen. For å gjøre det mulig å få et inntrykk av leiområdet uten å klatre på Sukkertoppen vil det bli nødvendig å rydde vidjekrattet som er vokst opp i halvannen meters høyde rundt parkeringen. Dette kan regnes som et engangstiltak siden krattet på høyfjellet ikke vil komme til å vokse opp så meget på overskuelig tid.

6.7. Forsikring

Det bør vurderes ei forsikring av minnestedet mot hærverk, ulykker og eventuell personskaade. Det må avklares hvem som bærer de fortløpende kostnader til det.

7. Formidling

Leiren lå oppe på snaufjellet. Landskapets røffe karakter er med å forsterke opplevelsen. Leiren er godt dokumentert i bilder og det er godt grunnlag for å formidle hvordan leiren så ut og hvor harde levevilkår det må ha vært i leiren.

Nærhet til vei og jernbane som fortsatt er i bruk, gjør det enkelt å formidle hvorfor det ble anlagt fangeleir nettopp her.

Det er tenkt å formidle historien rundt Bjørnelva og krigsfangene på Saltfjellet først og fremst gjennom tekst og bilder. Dette kan enkelt gjøres ved å sette opp skilt, men vi foreslår å bake formidlingsinnholdet inn i den helhetlige utformingen av minnestedet (se lengre nedenfor). Det foreslås å bruke det tilgjengelige billedmaterialet for alt det er verdt. Både portretter og bilder fra leiren har slik kvalitet at de kan tenkes brukt i stor målestokk, og at de vil ha stor virkning og tale for seg selv.

Videre kan det tenkes – eventuell i en fase 2 – at formidlingen kan suppleres med å ta digitale virkemidler i bruk. Enklest gjennom QR-kode, alternativt gjennom en App. Her kunne vi se foran oss at det utvikles en applikasjon som kan knyttes til mange flere krigsminner langs jernbanelinjen. Slik ville det bli mulig å binde også film og lydopptak inn i formidlingen.

Det er følgende bolker som bør bli formidlet:

- 7.1. Jernbanebyggingen over Saltfjellet i okkupasjonstiden
- 7.2. Omfang av sovjetiske krigsfangers tvangsarbeid ved Nordlandsbanen
- 7.3. Leve og arbeidsforhold for de sovjetiske krigsfanger på Saltfjellet
- 7.4. Bjørnelva leiren
- 7.5. Frigjøringen
- 7.6. Etterkrigstiden frem til Operasjon Asfalt

8. Minnstedet

Det utformes et verdig minnsted ved parkeringsplassen. Om den kunstneriske utforming kan det ikke sies så meget på det nåværende tidspunktet. Minnstedet bør bli til i samarbeid mellom en norsk og en russisk kunstner / arkitekt / landskapsarkitekt som holder en tett dialog med historikere og formidlere som utvikler innholdet i formidlingen.

Det forutsettes at historisk informasjon og formidling blir en naturlig del av en helhetlig estetisk løsning. Det anses som viktig å formidle bakgrunnen til minnstedet, siden de sovjetiske krigsfangers historie på Saltfjellet i løpet av de siste 70 årene har blitt såpass fortrent, at den ikke lengre kan ansees som en del av et felles minne.

Minnstedet skal bli et naturlig sted til å ta en stopp på reisen, bli kjent med stedets historie og skjebnene som er knyttet til plassen. Det må utformes slik at det skapes et sted til ettertanke som trekkes litt unna fra trafikkåra. Det kan være ønskelig å inkludere sittemuligheter, eventuell skape litt le for vind og vær. Parkeringsmuligheter og søppelhandtering skulle også inngå i en helhetlig utforming.

8.1. Eksempler

Det gis noen eksempler der minnsteder er føyet inn i (kultur)landskapet og der formidling blir en del av minnekulturen ved stedet.

Krigshistorisk landskap Nordland og minnesmerke ved Øvre Jernvann Kunstner: Alvin Jensvold

Minnested Fengsel Berlin Rummelsburg

Minnsteder for Berlin muren og dens ofre

Jernbanestasjon Berlin Moabit

Minnested Mühdorfer Hart

Tvangsleir for Sinti og Roma Berlin Marzahn

Hersbruck Happurg

Klinkerwerk Oranienburg

8.2. Praktiske krav til utformingen

- Minnesteedet skal formidle den onde historien på en verdig måte
- Materialvalget må være tilpasset de røffe klimatiske forhold (snø, vind og ekstreme temperatursvingninger)
- Universell utforming
- All informasjon skal gis på tre språk: norsk, engelsk og russisk. Flere språk som tysk eller samisk, kan eventuell realiseres via App, CR-koding eller lignende

9. Estetisk utforming av minnesteedet

9.1. Kunstnere

Ut ifra at prosjektet er del av et større samarbeidsprosjekt mellom Norge og Russland ansees det som en god og naturlig løsning at den estetiske løsningen av minnesteedet utarbeides av norsk(e) og russisk(e) kunstnere i lag.

Kunstnere kan med fordel ha litt forskjellig bakgrunn som bildende kunstnere, som arkitekt eller landskapsarkitekt. Det er utformet en kunstnerisk analyse og ideskisse for det videre arbeid med å finne kunstnere til prosjektet som finnes vedlagt denne prosjektbeskrivelsen.

9.2. Kunstkurator

Prosjektet har etter anbefaling fra Nordnorsk Kunstnersenter i Svolvær engasjert den norske kuratoren Hilde Methi og den russiske kuratoren Glafira Severianova for å sette sammen det kunstneriske teamet og følge opp den kunstneriske utformingen.

9.3. Finansiering

Det søkes Barentssekretariat om midler fra ordningen Barentskult til utforming og oppføring av minnesteedet. For året 2019 (oppstart) er det innvilget kr. 90.000,-.

Riksantikvaren har innvilget 300.000,- for året 2020.

Prosjektet Kult-2 vil gå inn med 830.000,- over en tre-årsperiode.

Det vil bli søkt ekstern finansiering fra relevante partnerne.

De deltakende parter vil bidra med egenandel.

9.4. Annet

Det er verdt å merke seg at prosjekteieren på forhånd kan stille krav til utformingen, at han vil bli involvert underveis, men at han ikke har direkte innflytelse på utformingen. Derfor er det viktig at alle grunnleggende momenter kommer på bordet før kunstnerne setter i gang sitt arbeid.

Noen av punktene er allerede skissert i avsnitt 8.1.

10. Prosjektorganisering

10.1. PE Oppdragsgiver / Prosjekteier

Riksantikvaren er oppdragsgiver for prosjektet knyttet til minnested på Bjørnelva, som er en del av prosjektet KULT-2: Jernbanebygging i Nordland under andre verdenskrig. Sovjetiske krigsfangers fangenskap og tvangsarbeid. Nordland fylkeskommune, Narviksenteret, Arkhangelsk regionmuseum og Det russiske Likhatsjev-instituttet deltar som partnere i KULT-2 prosjektet, og foreslås da også som prosjekteier av prosjektet knyttet til Minnested Bjørnelva.

10.2. PA Prosjektansvarlig

Det foreslås at prosjektansvaret for utvikling av minnested legges til Narviksenteret siden Narviksenteret allerede har erfaring og kompetanse når det gjelder å utvikle minnesteder.

10.3. PL Prosjektledelse

Det vil være viktig å ha en person som kan koordinere og følge opp prosjektet over tid, og som har dette som en dedikert oppgave. Det er et stort og omfattende prosjekt med mange samarbeidsparter, flere fagområder og der samarbeidet også skal arbeide på kryss av landegrenser. Prosjektledelse løses av Narviksenteret og kuratorer i samarbeid.

10.4. AG Arbeidsgrupper

Det anbefales at det opprettes to arbeidsgrupper, basert på de ulike deloppgavene som skal løses. Den ene arbeidsgruppen skal arbeide med utformingen av minnestedet, mens den andre skal arbeide med formidlingsinnholdet. Det forutsettes et tett samarbeid.

10.5. SP Samarbeidsparter, deltakere og berørte parter i prosjektet

Riksantikvaren er oppdragsgiver for prosjektet knyttet til minnested på Bjørnelva. Dette er en del av prosjektet KULT-2: Jernbanebygging i Nordland under andre verdenskrig. Sovjetiske krigsfangers fangenskap og tvangsarbeid. Prosjektet vil berøre flere fagområder og interessegrupper, og det vil derfor også være viktig å sikre et godt og positivt samarbeid med andre aktører som ikke er direkte involverte i prosjektet.

- Saltdal Kommune
- Statskog
- Statens Vegvesen

PE Oppdragsgiver/prosjekteier	Riksantikvaren / Narviksenteret, NKF og Russisk samarbeidspartner
PA Prosjektansvarlig	Direktør Narviksenteret
SG Styringsgruppe	Representanter fra Narviksenteret, NFK og Russisk samarbeidspartner og Riksantikvaren
PL Prosjektleder	Direktør Narviksenteret
AG-M Arbeidsgruppe Minnested	Kurator, Kunstnere, landskapsarkitekt
AG-F Arbeidsgruppe Formidling	Nordlandsmuseet
RG Referansegruppe	Styringsgruppen, prosjektleder, Universitet Nord, andre aktuelle parter
SP Samarbeidspartner	

11. Fremdrift

Når	Milepæler	Hvem
3. kvartal 2019	Søknad om ekstern finansiering	PA
4. kvartal 2019	Tilsetting prosjektleder	PA
4. kvartal 2019	Oppstartsmøte mellom styringsgruppe, prosjektleder og arbeidsgruppene	SG PL AG
3. kvartal 2019	Kurator er på plass	SG PL AG
2. kvartal 2020	Skisse til formidlingsinnhold presenteres	AG-F
2. kvartal 2020	Avklaring økonomi/søknad til BarentsKult	
2. kvartal 2020	Befaring kurator	
3. kvartal 2020	Avtale med kunstnere	
3. kvartal 2020	Befaring kunstnere	
3. kvartal 2020	Første utkast til utforming Minnested	AG-M
4. kvartal 2020	Endelig utforming minnested valgt	
1. kvartal 2021	Realisering av minnesmerke planlegges	
2. kvartal 2021	Tilrettelegging av område	
3. kvartal 2021	Oppføring av minnested	
3. kvartal 2021	Offisiell åpning av Minnestedet Bjørnelva	Alle

12. Vedlegg

Kunstnerisk analyse

Referanser fra kuratorer

Biografi kuratorer

Mer inspirasjon: www.memorialmuseums.org

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	28/2020	25.06.2020

Gåsvatnan landskapsvernområde - Søknad om dispensasjon fra verneforskriften - Oppsett av pilarer til å støtte takutstikk - Jacob Linaker

Forslag til vedtak

Jacob Linaker gis dispensasjon fra Gåsvatnan landskapsvernområdets verneforskrift kap. IV punkt 1 for oppsett av pilarer til å støtte takutstikket på sin private hytte (Bodø - 246/1/18) ved Gåsvatnet. Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 og gjelder på følgende vilkår:

- Det kan settes opp maksimalt fem pilarer, maksimalt 50 cm fra hytteveggen.
- Det gis tillatelse til å bore ned søylesko i berget til de fem pilarene.
- Pilarene skal males i farger som ikke skiller seg betraktelig fra hytta eller terrenget.

Bakgrunn

Jacob Linaker søker i brev 26.02.20 om utvidet dispensasjon fra motorferdselsforbudet til å frakte materialene som skal brukes for å lage en forsterkning av eksisterende takutstikk på sin private hytte i Gåsvatnan landskapsvernområde. Etter en epostutveksling mellom sekretariatet og søker blir tiltaket vurdert å være søknadspliktig. 13.03.20 søker Jacob Linaker skriftlig om bygge en permanent løsning med pilarer i trykkimpregnert materiale som skal bli fundamentert i bakken for å forsterke takutstikket. Han beskriver tiltaket i søknaden:

«Jeg ønsker å sette opp maks 5 pilarer i trykkimpregnert 4'4. Min far som bygde hytta mener det er nesten rett ned på berg på aktuelt sted. Planlegger derfor å bore ned søylesko i berget som blir festet med to komponent masse, for deretter å sette pilarene i søyleskoene. Søylene blir under 0,5 meter fra hytteveggen.»

16.03 gis Jacob Linaker utvidet dispensasjon fra motorferdselsforbudet (tre turer) til frakt av materialene. Det står i dispensasjonen:

«At det blir gitt tillatelse til å frakte opp materiale før styret har behandlet renoveringssaken betyr ikke at det nødvendigvis gis tillatelse til tiltaket. Årsaken til at det

blir gitt tillatelse til frakten før saken om renovering er behandlet i styret er at å frakte materialet med snøscooter på snødekket mark er den mest miljøvennlige fraktmetoden. Arbeidet må likevel utsettes til styret har behandlet saken.»

Jacob Linaker har blitt informert at saken vil bli behandlet på styremøte 25.06.20.

Grunnlaget for avgjørelsen

Gåsvatnan landskapsvernområde ble opprettet ved kgl.res. 8. september 1989. Landskapsvernområdet forvaltes av Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

Formålet med Gåsvatnan landskapsvernområde er å bevare et egenartet og vakkert naturlandskap, herunder

- Jarbrudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv
- de botanisk meget rike områdene i Kvitberget og Skjevlfjell

I tillegg skal landskapsvernområdet sammen med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Saltfjellet landskapsvernområde og Storlia naturreservat bidra til å bevare et sammenhengende naturområde, som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Alle inngrep som vesentlig kan endre landskapets art eller karakter er forbudt jfr. verneforskriftens kap. IV punkt 1. Forvaltningsmyndigheten avgjør i tvilstilfelle om et tiltak må anses å endre landskapets art eller karakter vesentlig. Forvalter vurderte tiltaket som søknadspliktig.

Nødvendig vedlikehold av bygninger er unntatt vernebestemmelsene jfr. verneforskriftens kap. V punkt 2.1. Det er ingen unntakshjemmel for ombygging/utvidelser av private hytter i verneforskriften, men i utkast til revidert forskrift har Miljødirektoratet tilrådd at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi dispensasjon til: «Ombygging og mindre utvidelser av eksisterende bygninger, anlegg og innretninger». Det er allikevel nåværende forskrift som saken må behandles etter. I denne er det ikke noen spesifisert unntakshjemmel for ombygging, saken må derfor behandles etter naturmangfoldlovens § 48, som sier:

«Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.»

Søknaden er vurdert etter naturmangfoldlovens §§ 8 til 12.

Vurdering

Tiltaket er kun for å forsterke takutstikket, og vil ikke føre til endring av areal eller form på hytta. Det er et reelt behov å forsterke takutstikket (figur 1, figur 2). Pilarene vil stå nærme veggen og vil i ubetydelig grad påvirke landskapet, dersom de ikke males i sterke farger. Tiltaket er av praktiske og sikkerhetsmessige årsaker og vil ikke påvirke noen verneverdier.

I år har det vært en vinter med store mengder snø i Salten, flere hytteeiere har uttrykt bekymring om snømengden og måking av tak. Tak som ikke er forsterket til å tåle tyngden av snøen, kan få store skader av dette. Gjenbygg etter skade vil være et mye større inngrep enn føre-var forsterkning av bygningen.

Det er trolig at årets snøfall får flere til å søke om lignende tiltak, dette år eller i årene fremover. Avgjørelsen i denne saken vil gi presedensvirkninger til lignende saker i fremtiden. Presedensvirkningen ses ikke på som uheldig dersom styret gjør et vedtak etter innstillingen.

Figur 1: Bilde er tatt tidlig vinter før hytta er snødd igjen. Det blir lagt stort press på taket fra vekten av snøen.

Figur 2: Bilde av nedsnødd hytte, tidlig mars 2020.

Prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet jfr. naturmangfoldlovens § 7. Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Sekretariatet vurderer at vedtaket i ingen grad vil berøre naturmangfoldet jfr. naturmangfoldlovens § 8; føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9 kommer heller ikke til anvendelse. Selv om alle hytter i verneområdet skulle satt opp forsterkning av takutsnittet, blir det vurdert at det fortsatt ikke vil føre til for høy samlet belastning av økosystemet jfr. naturmangfoldlovens § 10. Tiltaket fører ikke til noe miljøforringelse, naturmangfoldlovens § 11 kommer derfor ikke til anvendelse. Det skal brukes miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder jfr. naturmangfoldlovens § 12, derfor ble Jacob Linaker gitt tillatelse til frakt av materiale på snødekket mark før tiltaket ble behandlet av styret. Å frakte inn materiale på barmark ville ikke vært miljøforsvarlig og ville kommet i konflikt med verneverdiene gjennom vegetasjonsslitasje.

Tiltaket vurderes til å ikke stride mot vernevedtakets formål, heller ikke å påvirke verneverdiene, forvaltningsmyndighet kan derfor gjøre et unntak fra vernebestemmelsene og gi tillatelse til tiltaket jfr. naturmangfoldlovens § 48.

Konklusjon

Tiltaket vurderes til å ikke være i strid med landskapsvernområdets formål og sekretariatet innstiller til å gi tillatelse til tiltaket.

Klageadgang

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyret	29/2020	25.06.2020

Láhko nasjonalpark - Prosjektplan - Bruk og forvaltning av den gamle anleggsveien mellom Namnlausvatnet og Nedre Navar

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyret vedtar prosjektplan under for å finne ut hvordan den gamle anleggsveien mellom Namnlausvatnet og Nedre Navar skal brukes og forvaltes på en langsiktig holdbar måte. Prosjektet kan begynnes så snart forholdene i felt tillater.

Bakgrunn

Verneforskriften for Láhko nasjonalpark § 3 punkt 6.3.j gir nasjonalparkstyret mulighet å tillate til kjøring langs den gamle traktorveien Namnlaushøgda–Nedre Navar i samsvar med formuleringer i forvaltningsplanen for nasjonalparken. Midtre Nordland nasjonalparkstyret vedtok 21.06.2019 at det gjennomføres en mer omfattende prosess for revidering av utkast til forvaltningsplan før denne sendes til ny faglig godkjenning hos Miljødirektoratet. Forvaltningsplanen er nå under utarbeiding. Det har blitt åpenbart at forholdene for mulighet til å transportere varer, utstyr, materiell og liknende til området ved Nedre Navar er forandret siden verneforskriften ble vedtatt. Dette prosjekt har til hensikt å gi nasjonalparkforvaltningen et bedre kunnskapsgrunnlag til hvordan langsiktige, holdbare vilkår for motorferdselen langs traktorveien bør bli formulert i forvaltningsplanen og hvis det er nødvendig å gjennomføre skjøtselstiltak for å forsterke veien. Prosjektpartner er Midtre Nordland Nasjonalparkstyret (MNNPS) og Vitar AS (Rallarbrakka).

Láhko nasjonalpark – Prosjektplan – Bruk og forvaltning av den gamle anleggsveien mellom Namnlausvatnet og Nedre Navar

Formål for prosjektet

Prosjektet har som formål å finne langsiktige, holdbare vilkår for antall turer, type av kjøretøy og forsiktighetsmåter ved dispensasjon etter verneforskriften for Láhko nasjonalpark § 3 punkt 6.3.j. Prosjektet har også som formål å gi et planforslag for istandsetting og vedlikehold av den gamle anleggsveien Namnlausvatnet–Nedre Navar.

Sammenfatning

Verneforskriften for Láhko nasjonalpark § 3 punkt 6.3.j gir nasjonalparkstyret mulighet å tillate til kjøring langs den gamle traktorveien Namnlaushøgda–Nedre Navar i samsvar med formuleringer i forvaltningsplanen for nasjonalparken. Forvaltningsplanen er nå under utarbeiding og forholdene for mulighet til å transportere varer, utstyr, materiell og liknende til området ved Nedre Navar er forandret siden verneforskriften ble etablert. Dette prosjekt har til hensikt å gi nasjonalparkforvaltningen et bedre kunnskapsgrunnlag til hvordan langsiktig holdbare vilkår for motorferdselen langs traktorveien bør bli formulert i forvaltningsplanen og hvis det er nødvendig å gjennomføre skjøtselstiltak for å forsterke veien.

Prosjektpartner

Prosjektpartner er Midtre Nordland Nasjonalparkstyre (MNNPS) og Vitar AS (Rallarbrakka). Kontaktperson for MNNPS er Johan Rova (alternativt Marius Saunders) og for Vitar AS Anne-Marit Oleen.

Bakgrunn

Grotter, sjeldne planter og karst i et landskap med samisk naturgrunnlag.

Láhko nasjonalpark ble opprettet ved kgl. res. 14. desember 2012. Nasjonalparken dekker et areal på 188 km² i Beiarn, Gildeskål og Meløy kommuner og hele nasjonalparken ligger på statsgrunn. Formålet med Láhko nasjonalpark er å bevare et stort naturområde som inneholder et særegent naturmangfold med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster som er uten tyngre naturinngrep. Særlig er det områdene med alpin karst og grotter, kalksjøer med truede kransalger og viktige utpostlokaliteter av en rekke truede karplanter som er formål for vernet. Men også bevaring av det samiske naturgrunnlaget og anledning for allmenheten til uforstyrret opplevelse av naturen er deler i verneformålet.

Forvaltningsplan på vei

Etter § 5 i verneforskrift for Láhko nasjonalpark skal det utarbeides en forvaltningsplan. Ettersom tidligere utkast til forvaltningsplan ikke er ferdigstilt - og nå dessuten har begynt å bli utdatert - mangler Láhko i dag forvaltningsplan. I 2019 begynte arbeidet med å få fram helt nytt utkast til en moderne forvaltningsplan, som da også skulle ta hensyn til nye retningslinjer for besøksstrategi, nasjonalt varemerke for nasjonalparker, ny friluftspolitik, lokal involvering og økt lokal verdiskaping, samtidig som verneformål og verneverdier ivaretas, innfallsporter, med mere.

Forvaltningsplanen er et viktig verktøy for den daglige forvaltningen av verneforskriften og skal bidra til å sikre forutsigbar forvaltning og likebehandling for rettighetshavere og brukere av nasjonalparken. Den skal trekke opp retningslinjer og konkretisere mål for forvaltningen slik at formålet med etableringen av vernet blir ivaretatt.

Forvaltningsplanen skal fungere som veileder for brukere av området, deriblant grunneiere, kommuner og frivillige organisasjoner. Den skal også bidra til å etablere gode rutiner for samarbeid og oppgavefordeling mellom ulike aktører lokalt, regionalt og nasjonalt.

Prosjektplan for arbeidet med ny forvaltningsplan ble vedtatt av Midtre Nordland Nasjonalparkstyrelse i 2019. Planen er revidert i 2020. Prosjektplanen for forvaltningsplan framholder at en god prosess er viktigst.

Kunnskap grunnlag for holdbar forvaltning

Verneforskriften for Láhko nasjonalpark er omfattende, men gir samtidig et visst rom for skjønn og flere av unntakshjemlene referer til retningslinjer i forvaltningsplan. Forvaltningsplanen skal avklare og gi retningslinjer for hva som kan og bør tillates med utgangspunkt i verneverdiene og verneformålet.

Dette prosjekt har som mål å finne en langsiktig holdbar formulering av forvaltningsplanen sin retningslinje til verneforskriftens § 3 punkt 6.3.j. Denne bestemmelsen gir forvaltningsmyndigheten mulighet å gi tillatelse til «[b]ruk av lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget langs gammel anleggsveg fra Namnlaus til Nedre Navarvatnet for transport av nødvendige varer og materiell til Røde Kors Hjelpekorps sitt kurssted i samsvar med forvaltningsplan», til tross for at motorferdsel til lands generelt sett er forbudt i nasjonalparken.

Bakgrunnen til denne bestemmelse er at Nedre Navar, med anlegg som Rallarbrakka, Røde Kors Hjelpekorps sitt kurssted og Statkraft sine kraftanlegg bare kan nå landvegen på to måter: via den bratte tretrappen «Fykantrappa» (med over 1000 trinn) eller via den drygt 6 km lange gamle «anleggsveien» fra parkeringen ved Namnlausvatnet. Når nasjonalparken ble planlagt fantes det også en gondolbane for materialtransport til området, oppover fjellet fra Fykanvatnet. Omtrent 3 km av anleggsveien går gjennom nasjonalparken, med en avstand på ca. 300–700 meter fra nasjonalparkgrensen.

Bestemmelsen er formulert med ordlyden «lett terrenggående beltekjøretøy». Dette grunner seg på erfaringer som viser at beltekjøretøy med lavt marktrykk, og som ikke kjøres hurtigere enn ganghastighet, gir mindre spor i bløtt terreng enn hjulkjøretøy. Anleggsveien i Láhko går dog til overvegende del på fast grunn hvor slitasje fra belter mest sannsynlig vill være høyere enn fra hjul med lavt lufttrykk. Fremfor alt i kurver vil belter risikere å slite mer enn hjul på eventuelle karstforekomster på bergoverflaten. I dette prosjekt vil derfor «lett terrenggående beltekjøretøy» tolkes som «beste forsvarbare teknikk» i samsvar med naturmangfoldloven § 12 mening om å bruke den teknikk og de driftsmetoder som gir beste samfunnsmessige resultater. Hjuldrift bruker i de fleste fall mindre drivstoff enn beltedrift (og betydelig mindre enn helikopter) og før forvaltningsplanen skrives er det derfor viktig å se om hjulkjøretøy er en forsvarlig transportteknikk i terrenget i Láhko.

Nye forhold – nye utfordringer

I det opprinnelige utkastet til verneplan for nasjonalparken (Fylkesmannen, 18.01.2010) ble veien beskrevet som et anlegg man ikke ønskede innenfor verneområdet, men ettersom det finnes karst og grotter med betydelig verneverdi i området sørvest om veien ble den medtatt innom nasjonalparken. Røde Kors Hjelpekorps spilte da inn at virksomheten ved kursstedet ville trenge å bruke veien for transport av varer og utstyr til Nedre Navar, men at de i første hånd planla å bruke den gamle gondolbanen. Med

de dispensasjonsmuligheter som gis i § 3 punkt 6.3.j til barmarkskjøring langs veien antok Fylkesmannen at transportbehovene ved de perioder da gondolbanen står eller ikke kan benyttes ville bli ivaretatt. Den nevnte gondolbanen har dog siden 2008 ikke vært i drift og er i dag nedlagt. Statkraft har definert gondolbanen som et fredet kulturminne som skal renoveres og settes opp til kun beskuelse og ikke drift. Virene til gondolbanen ble tatt ned i 2019 etter at den ble undergodkjent av Veritas. Altså etter at nasjonalparken ble vedtatt har det blitt klart at gondolbanen ikke vil bli satt i drift og premissene når det gjelder transporter av varer og utstyr til Nedre Navar har derfor blitt betydelig forandret fra når bestemmelsene omkring transporter til og fra Nedre Navar ble utarbeidet i verneprosessen.

Siden nasjonalparken ble etablert har det til nasjonalparkforvaltningen kommet nye retningslinjer for besøksstrategier og innfallsporter, et nasjonalt varemerke for nasjonalparker, ny friluftspolitikk, økt krav på lokal involvering og økt krav på lokal verdiskaping - samtidig som verneformål og verneverdier ivaretas. Alt dette samlet påvirker også hvordan forskriften for Láhko nasjonalpark må håndteres i den kommende forvaltningsplanen.

Et byråkrati i balanse

Ved Nedre Navar finnes tre aktører: Statkraft (som er grunneier), Røde Kors Glomfjord (som eier alle tre bygningene på Naver) og Vitar AS (som siden 2014 leier bygning av Røde kors og driver cafévirksomheten Rallarbrakka). Samtlige aktører trenger å kunne transportere varer, utstyr, materialer, maskiner, personell og liknende til anlegningene ved Nedre Naver. Materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, anlegg og øvrige innretninger som trenger transporttrasé gjennom nasjonalparken (også slike som ligger utenfor nasjonalparken, som ved Nedre Navar) er forventet å transporteres i første hånd med luftfartøy eller beltekjøretøy på vinterføre etter dispensasjon med hjemmel i § 3 punkt 6.3.e. Men selv om transporter for vedlikehold av anlegningene til viss del kan kjøres vinterstid med snøskuter, trengs flere transporter enn opprinnelig planlagt sommerstid, ikke minst for ferskvarer til caféen og for akutt vedlikehold av bygninger og anlegninger.

Rallarbrakka (Vitar AS) er en viktig reiselivsaktør ved Láhko nasjonalpark og er med i diskusjonene for utforming av innfallsport til nasjonalparken fra Meløy kommune i besøksstrategien for Láhko. Røde Kors svarer for mye av det sikkerhetsarbeid som gjøres i nasjonalparken og for leietransporter til hytter i området.

Det er viktig at de dispensasjoner fra forbudet mot motorisert ferdsel som nå skal formuleres i forvaltningsplanen ikke påvirker verneverdiene i nasjonalparken nevneverdig eller forårsaker varige spor, men samtidig gir mulighet til nødvendige transporter for den virksomhet som trenger transporter gjennom nasjonalparken. Det er også viktig at forvaltningsplanen blir et godt verktøy for den daglige forvaltningen av verneforskriften i flere år, at den ivaretar de ulike interessene i nasjonalparken og bidrar til forutsigbar forvaltning og et godt samarbeid mellom ulike aktører. Forvaltningsplanen skal ikke minst skape forutsetninger for alle aktører - nasjonalparkforvaltningen og reindriften inkludert - til langsiktighet og forutsigbarhet i saksbehandling av motorferdselsdispensasjoner.

Hittil har dispensasjoner for transporter med motorkjøretøy langs anleggsveien vært vanskelige da forskriften ikke er tilpasset til de forhold som i virkelighet eksisterer på plassen, i kombinasjon med at forvaltningsplan mangler.

Det har kommet flere klager på de dispensasjoner som har vært gitt for transporter langs anleggsveien. Ofte har klagen basert seg på manglende forvaltningsplan. Fylkesmannen har bland annet framført krav på «å gjøre grundige vurderinger gjennom forvaltningsplanarbeidet knyttet til omfanget av ferdseien og vilkår og tiltak for å ivareta verneverdiene». Nasjonalparkforvaltningen er enig med Fylkesmannen i dette, og dette prosjektet er tenkt å bidra til kunnskapsgrunlaget for de vurderinger Fylkesmannen etterspør.

Det er viktig å sikre bred involvering ved utarbeidelse av en forvaltningsplan. Dette gjøres gjennom god dialog og flyt av informasjon til involverte parter, møter med referanse- og interessegrupper underveis i prosessen og åpne møter lokalt underveis i prosessen. I denne prosessen er det viktig å holde god dialog og involvering av berørte parter, og felles søke å finne en formulering av vilkår som er i tråd med verneforskriften og som aksepteres av alle parter.

Gjennomføring, dokumentasjon, måling og rapportering

Hjemmel: Prosjektet gjennomføres av nasjonalparkforvaltningen i samarbeid med Rallarbrakka (Vitar AS) og Røde Kors Glomfjord som en forvaltningsoppgave innenfor rammene for å utarbeide en forvaltningsplan for Láhko nasjonalpark som kreves i samsvar med verneforskriftens § 5. Skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten er med hjemmel i verneforskriftens § 3 punkt 6.2.a unntatt forbudet mot motorferdsel som er formulert i § 3 punkt 6.1.

Prosjektet begynner så snart det blitt godkjent av Midtre Nordland Nasjonalparkstyrelse (25.06.2020) og varer til 31.10.2020.

Feltforsøk langs anleggsveien pågår 25.06.2020 til 30.09.2020.

I prosjektet skal det gjennomføres ett realistisk antall turer med motorkjøretøy langs den gamle anleggsveien gjennom nasjonalparken; dette vurderes til i gjennomsnitt 2-8 enkelturer hver uke under perioden for feltforsøket. Turene gjøres av Rallarbrakka og Glomfjord Røde Kors i samband med nødvendige transporter til Nedre Navar. For å ha fullt kontrollerbare forhold er det ikke tillatt å kjøre turer utover de som inngår i prosjektet. Prosjektet kan dog, etter diskusjon med Rallarbrakka og Røde kors, avbrytes umiddelbart hvis det oppstår skader som av Fjelltjenesten eller nasjonalparkforvaltningen vurderes skape varige spor i terrenget ved anleggsveien.

Ved kjøringene kan følgende kjøretøy benyttes (kjøretøy som ikke er nevnt i listen får ikke brukes uten skriftlig avtale med nasjonalparkforvaltningen):

- 4WD uten/med belter og/eller henger
- 6WD uten/med belter og/eller henger

Praktisk gjennomføring

Prosjektet starter umiddelbart etter en eventuell godkjenning fra nasjonalparkstyret og planlegges å bli gjennomført slik:

1. Ved (eller før) prosjektstart gjøres en befaring i felt, da Rallarbrakka og nasjonalparkforvaltningen synfarer anleggsveien (Røde Kors, Fjelltjenesten og Meløy kommune kan også bli invitert). Ved befaringen dokumenterer partene

- følgende langs veien innom nasjonalparken (nasjonalparkforvaltningen er ansvarlig for denne dokumentasjon):
- a. Fotodokumentasjon av steder som er potensielt i størst risiko og påvirkes (fuktige steder, torvmark, flater med karstforekomster, bratte skråninger med løsmaterialer). Fotoplass og motiv dokumenteres.
 - b. Måling av anleggsveiens maksimale bredd (ytterkanter hjulspor) ved partier over torvmark og løsmaterialer.
2. Alle kjøring som gjennomføres under prosjektet, også de som gjennomføres av Røde Kors eller eventuell leiekjører, dokumenteres av Rallarbrakka (Vitar AS). Denne dokumentasjon skall omfatte:
- a. Dato og klokkeslag når kjøring starter og slutter (dette er viktig for å beregne ferdselshastighet)
 - b. Sted for start og slutt på kjøringa (Nedre Navar/Namnlaushøgda).
 - c. Hvem som har kjørt.
 - d. Hvilket spesifisert kjøretøy som blitt brukt (fra liste ovenfor).
 - e. Utskrift (papir eller PDF) fra YR.no som viser værforhold i «Navar, nedre» under kjøringa og døgnet før (bruk fanen «Historikk» i nye versjonen av YR.no og «Vis som tabell» for å gi tabell med temperatur, nedbør og vind, mm).
 - f. Notering om værforhold som ikke framkommer i rapporten fra YR.
 - g. Hvis det har blitt opplevet at noen del av anleggsveien trenger forsterkninger og notat om hvor og hva.
 - h. Øvrige notater som kan være av interesse for formulering av vilkår i forvaltningsplanen.
3. Dokumentasjon av kjøring sendes løypende hver uke med e-post til jorov@fylkesmannen.se med kopi til soj@ststskog.no.
4. Hver tredje uke gjøres en kontroll av forhold i felt av nasjonalparkforvaltningen i samarbeid med Rallarbrakka (Vitar AS) og hvis det finnes grunn for mistenkt slitasje dokumenteres dette og eventuell avbrytning av prosjektet diskuteres.
5. Da prosjektet vurderes å være avsluttet i felt (senest 30.09.2020) gjentas befaringen som beskrives i punkt 1.
6. Senest 31.10.2020 er resultatene fra prosjektet sammenstilt i kort rapport til nasjonalparkstyret. Resultatene skal siden legges til grunn for formuleringer for motorferdsel langs anleggsveien i forvaltningsplan for Láhko.
7. Resultater fra befaringer og målinger skal registreres i NatReg (gjøres av nasjonalparkforvaltningen).

Kostnadsansvar

Rallarbrakka (Vitar AS) og Røde Kors tar ansvaret for å finne (leie eller kjøpe) lempelige kjøretøy og tar ansvaret for alle kostnader i samband med kjøp/leing, transporter, kjøring, vedlikehold og liknende av disse kjøretøy.

Hver part tar ansvar for sine kostnader for arbeidstid i samband med prosjektet og for reiser til og fra prosjektplassen.

Øvrige notater

Prosjektet er initiert av Midtre Nordland nasjonalparkforvaltning som et ledd i arbeidet med forvaltningsplan for Láhko. Prosjektplanen har blitt skrevet av Johan Rova (MNNPS) og Anne-Marit Oleen (Rallarbrakka). Prosjektidéen har også blitt diskutert i telefon med Hans Haraldsen (saksbehandler motorferdsel, Meløy kommune), Per Ole Oskal (Saltfjellet reinbeitedistrikt, Referansegruppe forvaltningsplan Láhko) og Tor-

Anton Andersen (Glomfjord Røde Kors Hjelpekorps, Referansegruppe forvaltningsplan Láhko).

Vitar AS tar på seg å ha kontakt med Meløy kommune for de tillatelser for motorferdsel som kan trenes utenfor nasjonalparken.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	30/2020	25.06.2020

Sjunkhatten nasjonalpark - Søknad om bruk av drone - Christian Strømhaug

Forslag til vedtak

Søknad om bruk av drone innenfor Sjunkehatten nasjonalpark avslås.

Bakgrunn

Christian Strømhaug, eier av Tursiden Salten, søker 05.02.20 om tillatelse til å ta to dronevideoer i Sjunkehatten nasjonalpark. Han ønsker å fly i 15 minutter ved Steigtinden og 15 minutter ved Skautuva for å ta opptak som kan brukes på nettsiden. Han ønsker å få gjennomført flygingen en dag med fint vær i midten juli 2020.

Grunnlaget for avgjørelsen

Sjunkehatten nasjonalpark ble opprettet ved kgl.res. av 5 februar 2010. Nasjonalparken forvaltes av Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

Formålet med Sjunkehatten nasjonalpark er å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne, representative økosystemer og landskap, og som er uten tyngre inngrep.

Formålet med nasjonalparken omfatter:

- bevaring av et fjord- og høgfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold,
- bevaring av et vakkert og svært variert landskap fra fjord til høgfjell,
- bevaring av leveområde for sjeldne dyrearter i tilknytning til vann- og våtmarkssystemer, og annet biologisk mangfold som preger området,
- bevaring av geologiske forekomster i et storslått isbreutformet landskap,
- bevaring av vakker og særpreget vassdragsnatur,
- bevaring og sikring av kulturminner,

- bevaring og sikring av grotter og karstformer mot all skade og mot at det fjernes biologisk eller geologisk materiale fra dem.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Allmennheten, med særlig fokus på barn og unge, skal gis anledning til uforstyrret naturopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 punkt 7.2 i verneforskriften om støy har forbud mot modellfly og lignende. Droner er omfattet av dette.

Dyrelivet er vernet mot forstyrrelser jf. verneforskriftens § 3 punkt 3.1, som gjør at bruk av drone kan være forbudt dersom det forstyrrer dyrelivet.

Droner er utover disse bestemmelsene regulert av forskrift om luftfartøy som ikke har fører om bord mv.

Søknaden blir vurdert etter naturmangfoldlovens §§ 8 til 12.

Vurdering

Nasjonalparkgrensa går over Skaugtuva. Det er mulig å filme toppen i nesten 270° uten å fly inne i nasjonalparken, dette kan gjøres uten tillatelse fra nasjonalparkstyret.

Steigtinden ligger inne i nasjonalparken. Det er ikke observert noen hekkelokaliteter av rovfugler i nærheten av denne toppen, men kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt. Likevel vil flyging i en så kort periode ved et populært turmål trolig ha lite innvirkning på dyrelivet.

Vurdering etter naturmangfoldlovens §§ 8 til 12: Kunnskapen om naturen og arters bestandssituasjon rundt disse toppene er mangelfull, derfor vurderes tiltaket etter føre-var-prinsippet. Sekretariatet mener det er liten risiko for mulig vesentlig skade på naturmangfoldet, og samlet belastning økosystemet blir utsatt for er lav. Kostnadene ved miljøforringelse og miljøforsvarlige teknikker er ikke aktuelle i denne saken.

Det skal flys en dag med fint vær i juli, dette vil trolig være forstyrrende for besøkende av disse toppene. Enkelte personer kan synes det er ubehagelig at det er en drone som flyr i nærheten av dem, og det er delvis i konflikt med formålet om at «*Allmennheten, med særlig fokus på barn og unge, skal gis anledning til **uforstyrret** naturopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.*» Samtidig er Tursiden Salten av høy kvalitet med gode turbeskrivelser som er med på å legge opp til gode naturopplevelser for allmennheten.

Bruk av droner i nasjonalparken er forbudt, jf § 3 punkt 7.2. Filming til bruk i reiselivsnæringen kan gi allmennheten et inntrykk at dette er tillatt i Sjunkehatten nasjonalpark. Droner er ikke eksplisitt nevnt i verneforskriften til Sjunkehatten nasjonalpark. Det er omfattet av formuleringen om forbud mot bruk av motordrevet modellfly o.l. Er en ikke klar over dette kan flere uvitende fly ulovlig i et verneområde. En tillatelse til droneflyging må gis etter naturmangfoldlovens § 48. Flygingen må da vurderes til ikke å være i strid med verneformålet og kun påvirke verneverdiene nevneverdig. Sekretariatet mener en eventuell dispensasjon kan gi misvisende signaler om hva som er tillatt i Sjunkehatten og det vil i tillegg være i konflikt med verneformålet.

Konklusjon

Det er forbud mot bruk av droner i Sjunkehatten nasjonalpark, jf § 3 punkt 7.2. Dronebruk kan i tillegg forstyrre dyrelivet og vil da også være i strid med § 3 punkt 3.1. Dronebruk vil være forstyrrende for friluftslivet.

En eventuell tillatelse til droneflyging må gis etter den generelle unntaksparagrafen i naturmangfoldloven (§ 48). Tiltaket må da ikke være i strid med verneformålet og må ikke påvirke verneverdiene nevneverdig.

Klageadgang

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	31/2020	25.06.2020

Junkerdal nasjonalpark - Søknad om dispensasjon - Riving av hytte og oppføring av ny hytte på samme tomt - Erik Hugås

Forslag til vedtak

Søknaden om oppføring av ny hytte avslås. Oppføring av ny hytte er i strid med formålet til nasjonalparken og brudd på verneforskriften. Det er ingen hjemmel til å gi tillatelse til tiltaket i verneforskriften, naturmangfoldloven eller forvaltningsplanen.

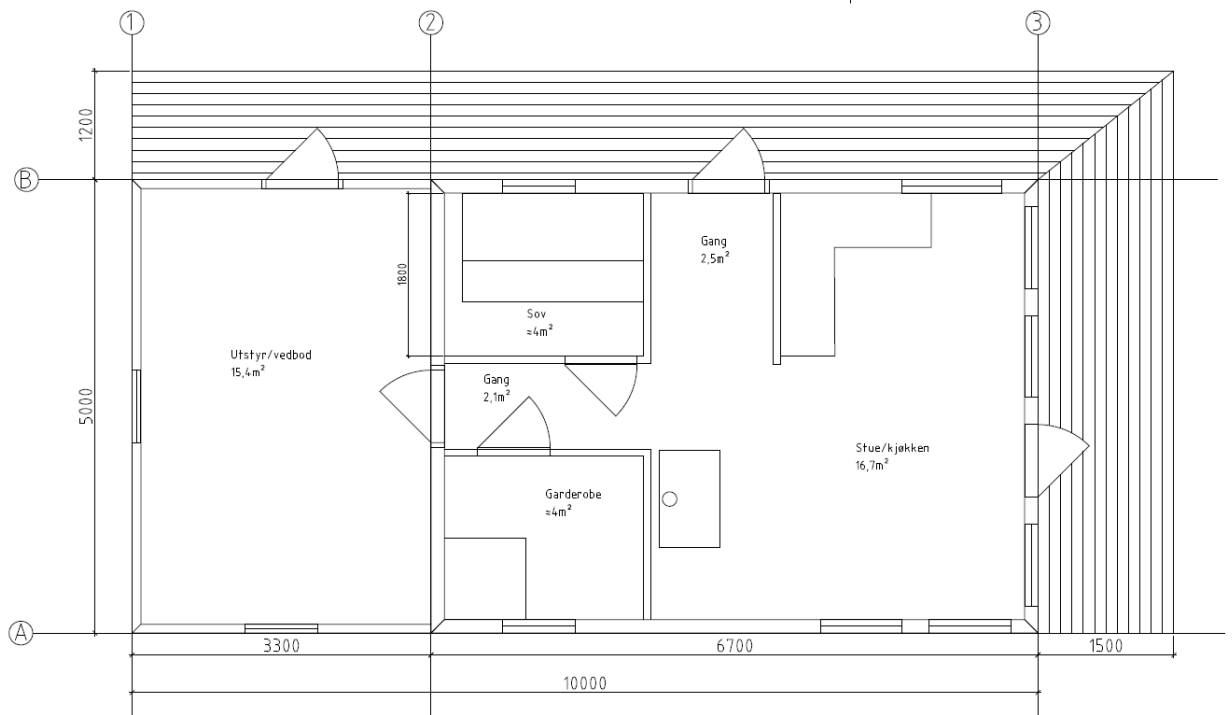
Om Erik Hugås likevel ønsker å rive hytta og vedskjulet/utedoen som står der nå gis det tillatelse til dette med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Bakgrunn

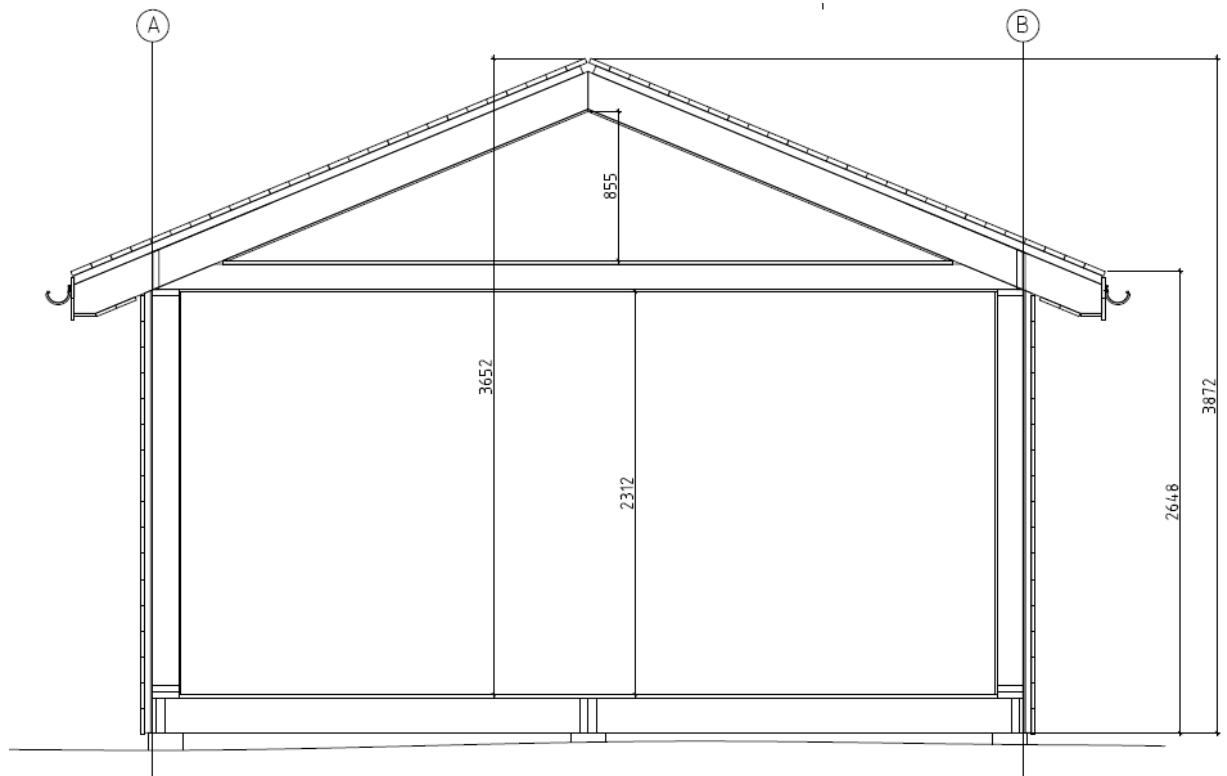
Erik Hugås søker i e-post 11.05.20 om dispensasjon fra verneforskriften til å rive sin hytte og bygge opp ny hytte på samme tomt (Saltdal-67/1/27). Hele byggesøknaden er vedlagt søknaden og prosjektet er godt dokumentert. Saksbehandler var på befaring ved hytta 26.05.20.

Den nye hytta det søkes om har størrelse på 50 m² (5 x 10 m) med 21,3 m² platting, en total bygningsflate på 71,3 m² (**figur 1**). Hytta det søkes om har en gesimshøyde 2,6 m og mønehøyde på 3,9 m (**figur 2**). Både taket på hytta og veggen skal være grå. Hytta har flere store vinduer (**figur 3**).

Hytta som det søkes om å rive er betydelig mindre og er i svært dårlig stand (**figur 4 og 5**). Hytta er på 10,8 m² (2,7 x 4 m) og har en gesimshøyde 1,7 m og mønehøyde på 2,2 m. Det står en gammel utedo 2,2 m² (1,8 x 1,2 m) på tomten (**figur 6**). Denne brukes som vedskjul. Utedoen/vedskjulet er og tenkt revet sammen med hytta.

Figur 1: Plantegning for den nye hytta.

Figur 2: Plantegning for den nye hytta.

Figur 3: Fasadetegning av den nye hytta

Figur 4: Hytta. Bilde tatt 26.05.20.

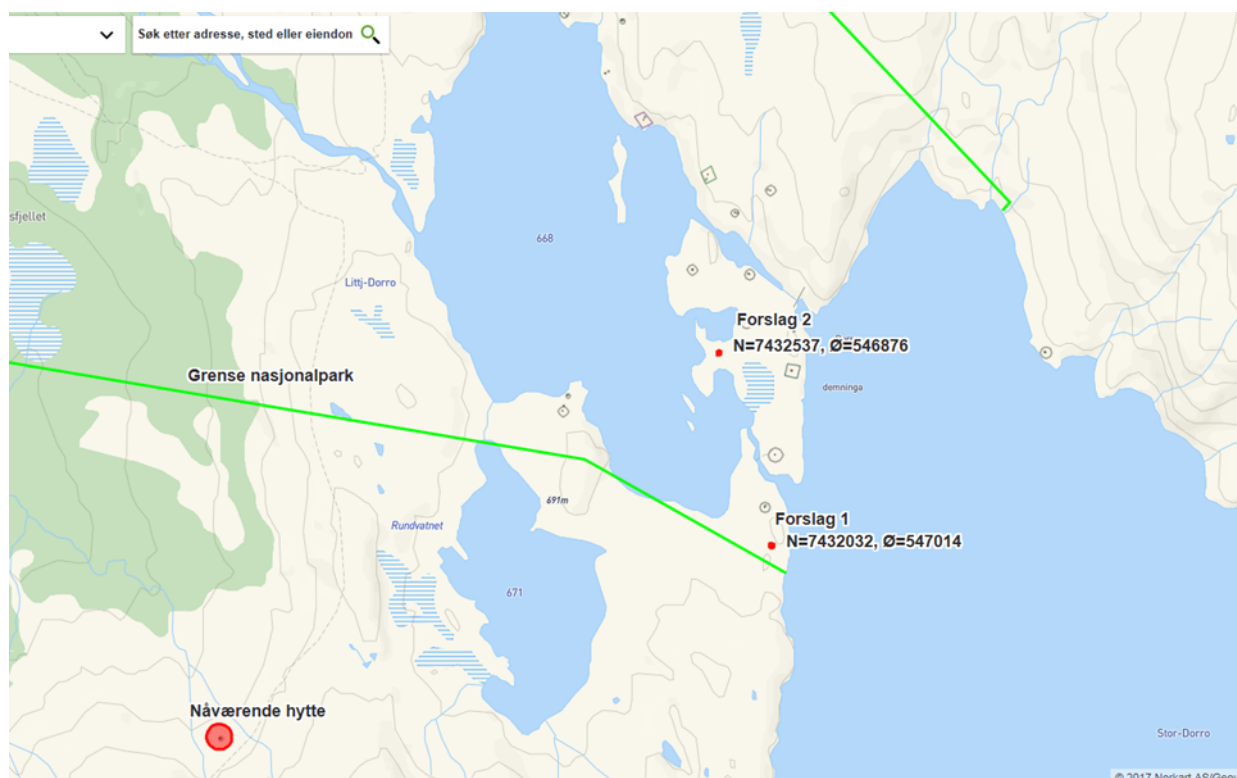
Figur 5: Hytta. Bilde tatt 26.05.20.

Figur 6: Vedskjulet/utedoen. Bilde tatt 26.05.20.

Sekretariatet har vært i kontakt med Erik Hugås angående prosjektet, han skriver i epost 03.06.20:

«Jeg er usikker på om det har noe betydning for utfallet at jeg svarer deg på e-post, men jeg skal likevel forsøke å beskrive hvorfor vi mener det er en fordel å få satt opp ei ny hytte. Hytta vi ønsker å rive er bygd på slutten av 60-tallet, og har en standard som ikke er i nærheten av hva vi kan forvente som dagens standard. Hytta er bygd rett på torva, så gulvåser er begynt å råtne. Hytta er ikke isolert, og en vanlig mann må gå bøyd inne i hytta pga. liten takhøyde. Videre kan det nevnes at utedo og vedskjul er delvis revet ned av vinden. Jeg legger ved noen bilder av hytta til informasjon. Vi har i søknaden vår forsøkt å tegne den nye hytta så enkel og nøytral som mulig, både med tanke på fargevalg og størrelse. Videre har vi også bygd inn redskapsbod og vedskjul. Dette for å unngå flere bygg på tomta. For vår del har det også vært et alternativ å flytte hytten ut av nasjonalparken og opp til Dorro. Vi har senest i 2017 søkt Statskog om å få flytte hyttefestet til hytteområde i Dorro. Dette har vi ikke fått svar på. Legger ved kart som viser omsøkt plassering (**figur 7**). Skal dette være et alternativ er vi avhengig av at Statskog viderefører festekontrakten vår, eller tilbyr oss en ny som har samme ordlyden som nåværende. Men i og med at det viser seg vanskelig å komme i dialog med Statskog så har vi valgt å søke om å bygge ny hytte på nåværende feste.»

Figur 7: Forslag på ny festetomt.

Sekretariatet tok kontakt med Statskog 04.06.20 om en forespørsel om å flytte festet ut av nasjonalparken. Sekretariatet var i utgangspunktet positive til å flytte tomten. Jan Nilsen fra Statskog ringte 05.06.20 og informerte at de hadde vurdert søknaden om å flytte tomt og at de beklageligvis måtte avslå den ut fra gjeldende policy de har. Å flytte tomten er derfor ikke aktuelt.

Grunnlaget for avgjørelsen

Junkerdal nasjonalpark ble opprettet ved Kronprinsreg.res. av 9. januar 2004. Nasjonalparken forvaltes av Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

Formålet med Junkerdal nasjonalpark er:

- å bevare et stort og tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Spesielt viktig er det unike plantelivet.
- å stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Landskapet er vernet mot tekniske inngrep av enhver art, i dette inngår oppføring av bygninger. Dette er ikke til hinder for vedlikehold av bygninger. Vedlikehold omfatter ikke ombygginger og utvidelser av bygninger. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til gjenoppføring av bygninger og anlegg som er ødelagt ved brann eller naturskade. Med naturskade menes skader som for eksempel skyldes skred, flom, storm (jordskjelv og vulkanutbrudd). Naturskade er ikke skade som skyldes manglende vedlikehold over tid. At hytta har begynt å råtne vurderes derfor ikke som naturskade.

Forvaltning av bygninger og tolkning av verneforskriften er fastsatt i forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark kapittel 4.3.4.

Dette prosjektet blir vurdert som nybygging i henhold til forvaltningsplanen. I forvaltningsplanen står det:

Nybygging: etablering av nye bygninger, eller oppbygging av bygninger hvor den bærende konstruksjonen har forfalt/må skiftes ut. Også gjenoppføring av bygninger etter brann eller naturskade går inn under dette punktet.

Dette bygger på Plan- og bygningslova sine bestemmelser om søknadsplikt og om hva som er å regne om vedlikehold av bygg eller ikke. Dersom et bygg må vesentlig endres er det ikke å regne som vedlikehold. Bli eksisterende bygg revet er det alltid snakk om nybygg og tiltaket må vurderes deretter. Jf Plan- og bygningslova § 20-1.

Det står tydelig i forskriftas § 3 punkt 1.1 at nybygging ikke er tillatt, unntaket er når det har vært brann eller naturskade. I forvaltningsplanen er dette utdypet slik:

Nybygging av private hytter i Junkerdal nasjonalpark tillates ikke, og ulovlig oppførte byggverk skal anmeldes med tanke på å fremskaffe et rettslig grunnlag for riving. Dette gjelder også hytter som er tenkt brukt i forbindelse med reiseliv. Hyttebygging utenfor nasjonalparken reguleres ikke av verneforskriften, men av plan- og bygningsloven som forvaltes av kommunene.

Videre står det at:

Det kan gis tillatelse til gjenoppbygging av hytter og anlegg som er ødelagt av brann eller naturskade. Nye hytter skal i utgangspunktet være lik den gamle med hensyn til areal og størrelse.

Riving uten gjenoppbygging er ikke nevnt i forskriften eller forvaltningsplanen og blir vurdert etter naturmangfoldlovens § 48 som sier at:

«Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.»

Søknaden blir vurdert etter prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8 til 12.

Vurdering

Hytta som står der i dag er på 10,8m² og 2,2m høy. Det søkes om å rive denne og et vedskjul på 2,2m² og bygge opp ei hytte 50m² og 3,9m høy, med 21,3m² platting. Dette er en betraktelig økning i hyttas størrelse.

Hytta ligger under 900 m innenfor nasjonalparken og det er ikke registrert noen spesielle naturverdier (naturtyper, rødlista arter) i direkte nærhet til hytta. Det er lite sannsynlig at hyttas økende størrelse vil påvirke det plantelivet i betydelig grad, men de store vindusflatene kan føre til noen kollisjoner. Økt menneskelig aktivitet i tilknytning til hytta vil påvirke dyrelivet, men det er vanskelig å si i hvor stor grad.

Hytta ligger i et område som er mye brukt av reindriften, her kan det være rein året rundt og hytta ligger innenfor både kalvingsland og parringsland. Økt bruk av hytta kan være i konflikt med reindriften, likevel vurderes det at økning i størrelsen på bygningen ikke strider mot formålet om at «området skal kunne brukes til reindrift».

Landskapet i nasjonalparken er fredet mot alle tekniske inngrep. Hytta ligger nå under 60 meter fra merket DNT-sti (som er en del av Nordlandsruta) gjennom Junkerdal nasjonalpark (**figur 8 og 9**), og ei hytte av denne størrelsen med platting vil være svært synlig for fotturister i nasjonalparken. Dette kan påvirke hvordan landskapet oppleves. I verneforskriften og forvaltningsplanen står det tydelig at nybygging ikke er tillatt. Prosjektet strider med formålene til nasjonalparken om «å bevare et stort og tilnærmet urørt naturområde» og «å stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv». Siden tiltaket strider mot formålet til Junkerdal nasjonalpark er det ikke åpning for å gi tillatelse til tiltaket med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48, som sier at «Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom **det ikke strider mot vernevedtakets formål** og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig».

Figur 8: Bilde tatt fra stien, man går omtrent rett forbi hytta.

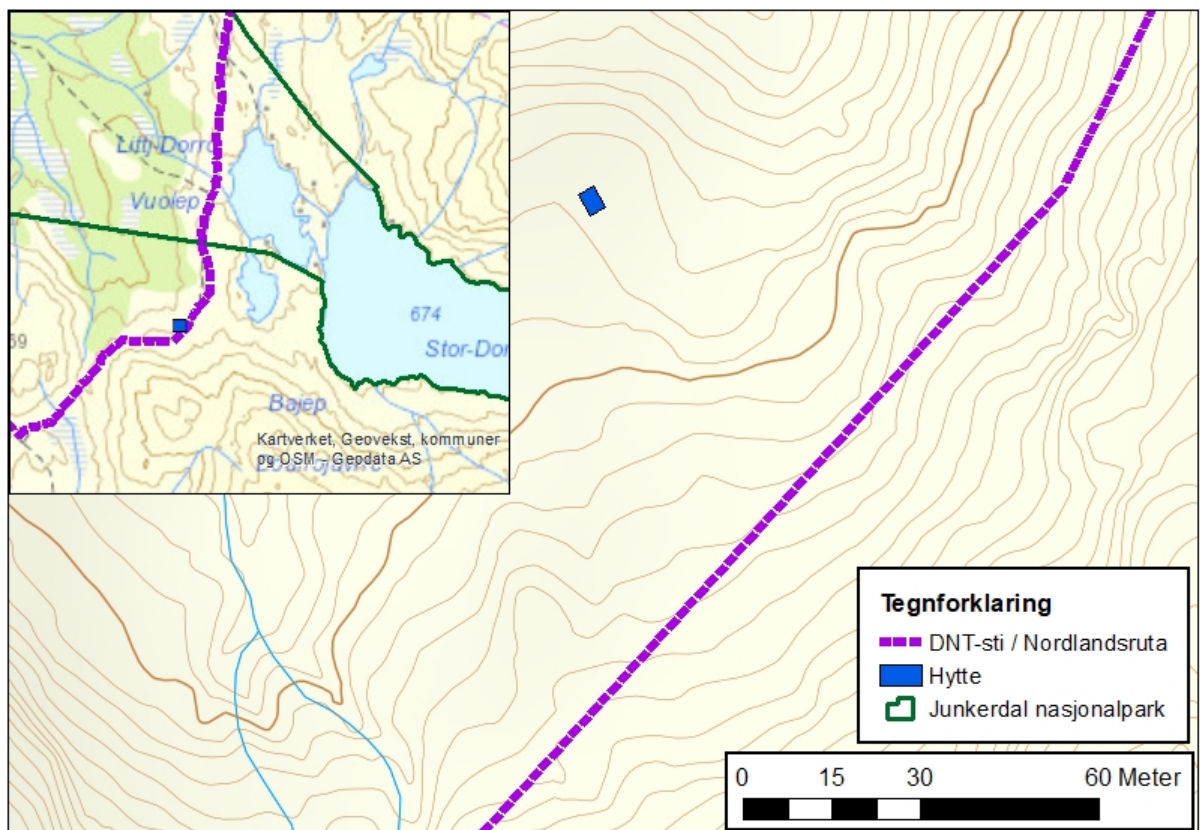
Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt nok jf. naturmangfoldlovens § 8, føre-var-prinsippet jf. naturmangfoldlovens § 9 kommer ikke til anvendelse.

Å gi tillatelse til dette tiltaket vil gi svært uheldige presedensvirkninger, og vil åpne for at flere ønsker å bygge opp ny større hytte i nasjonalparken. Samtidig medfører bygningsprosjekter støy og økt motorferdsel. Dersom det blir gitt tillatelse i denne saken, vil det og måtte gis tillatelse i andre lignende saker. Disse punktene sammen vil føre til at samlet belastning av økosystemet vil å bli for høyt jf. naturmangfoldlovens § 10.

Naturmangfoldlovens § 11 om kostnader ved miljøforringelse er ikke aktuell i denne saken.

Naturmangfoldlovens § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder er kun aktuell dersom styret velger å gå imot innstillingen til sekretariatet. I dette tilfelle må det da settes krav om at materiale skal flyges inn med helikopter eller på snødekket mark neste sesong. Å gi tillatelse til transport på barmark vil være et brudd på naturmangfoldlovens § 12.

Riving av hytta strider ikke mot vernevedtakets formål og kan ikke påvirke verneverdiene nevneverdig, det kan derfor gis tillatelse til å rive hytta med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Figur 9: Kart over hyttas plassering.

Konklusjon

Prosjektet vurderes som nybygging. Verneforskriften og forvaltningsplanen gir ikke åpning for nybygging. Prosjektet er i konflikt med formålet til nasjonalparken, det kan derfor ikke gis tillatelse.

Klageadgang

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt

Forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	32/2020	25.06.2020

Saltfjellet landskapsvernområde - Bruk av snøscooter til nedtaking av gammel telekabel - Eltel Networks AS

Forslag til vedtak

Eltel Networks AS gis dispensasjon fra motorferdselsforbudet i Saltfjellet landskapsvernområde for fjerne gamle telestolper. Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 og er gitt med følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder langs den gamle telekabelen parallelt med den nye høgspenkabelen, hele strekningen hvor det skal ryddes, selv utenfor operasjonsområdet.
- Dispensasjonen er gyldig i 2 dager, med 2 snøscootere i perioden fra det er snødekke på høsten frem til 1.mai.
- Dispensasjonen er gyldig i tidsrommet 07:00-23:00.
- Langfredag og 1. påskedag er snøscooterfrie dager.

Det forventes at telefonstolpene kuttet på bakkenivå og at man rydder området for annet avfall tilknyttet til telestolpene. Dersom området ikke ryddes ordentlig vil det bli vurdert som et brudd på verneforskriftens kap. IV punkt 1.

Bakgrunn

Eltel Networks AS søker 03.06.20 om tillatelse til å bruke snøscooter for å fjerne gamle telestolper i Saltfjellet landskapsvernområde. Eltel Networks AS har hatt dispensasjon fra motorferdselsforbudet til bruk av snøscooter for samme tiltak tidligere, 18.01.18-28.02.18 og 13.03.18-30.04.18. Sekretariatet har vært i kontakt med Eltel og fortalt at arbeidet utenfor verneområdet kunne gjøres denne sesongen, men at saken ikke ble behandlet av styre før 25.06.20, og at derfor arbeidet innenfor verneområdet måtte vente til neste sesong.

Grunnlaget for avgjørelsen

Saltfjellet landskapsvernområde ble opprettet ved kgl.res. 8. september 1989. Landskapsvernområdet forvaltes av Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Formålet med Saltfjellet landskapsvernområde er å bevare et egenartet og vakkert natur- og kulturlandskap.

I tillegg skal landskapsvernområdet sammen med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Gåsvatnan landskapsvernområde og Storlia naturreservat bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Motorferdsel til lands og til vanns, herunder landing med luftfartøy og lavtflyging er ikke tillatt i landskapsvernområdet, med visse unntak. Denne type arbeidet er ikke unntatt motorferdselsforbudet, og det er ingen hjemmel i verneforskriften som kan gi tillatelse til tiltaket. Derfor vurderes søknaden etter naturmangfoldlovens § 48 som sier at *«Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.»*

Forsøpling i landskapsområdet er ulovlig.

Søknaden er vurdert etter prinsipper for offentlig beslutningstaking i naturmangfoldlovens §§ 8 til 12.

Vurdering

Ved opprettelsen av Saltfjellet landskapsvernområde var denne telefonlinja i bruk, men i ettertid er den lagt ned, det er derfor ønskelig at det fjernes. Å fjerne stolpene er et positivt tiltak for landskapet og verneverdiene.

Det meste av operasjonsområdet er utenfor verneområdet og kunne bli utført denne sesongen. Det er kun et lite areal (14 dekar) av operasjonsområdet som ligger inne i landskapsvernområdet (figur 1).

Vurderinger etter prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8 til 12:

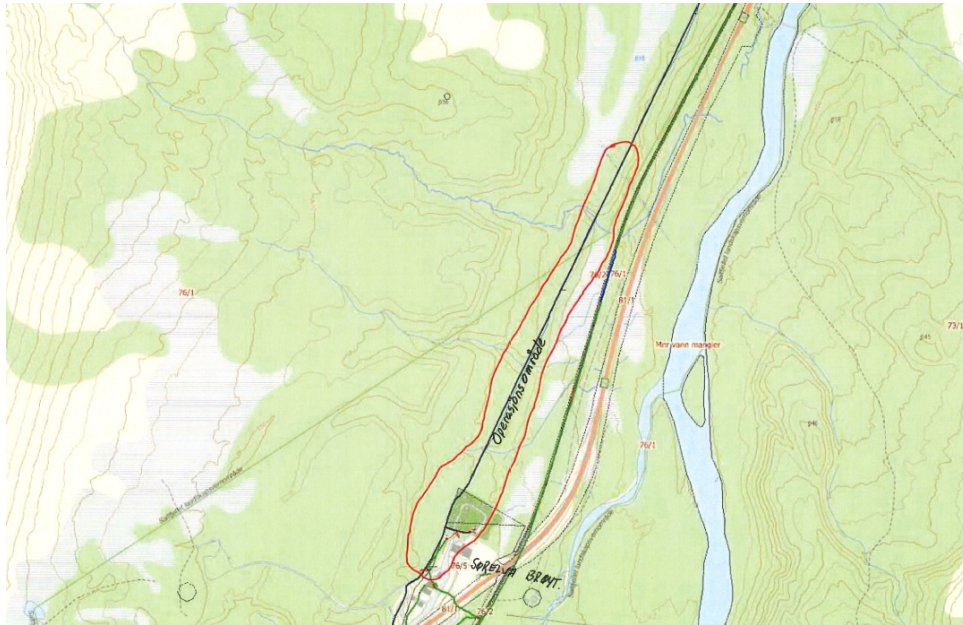
Langs omsøkte kjøretrase er det ingen kjente spesielle forekomster av biologisk mangfold, kulturminner, eller forekomster som danner et egenartet og vakkert natur- og kulturlandskap. Kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å vurdere at dette tiltaket ikke vil komme i konflikt med verneformålet eller verneverdier, føre-var-prinsippet er ikke aktuelt i denne saken.

Telefonlinja ligger kun 60 meter fra jernbanen og 100 meter fra E6. Dette er et område med mye trafikk og motorferdselen fra to snøscootere i to dager vil ikke føre til betydelig forstyrrelse av rein så nærme infrastruktur.

Snøscooter er et hensiktsmessig og miljøforsvarlig hjelpemiddel i forbindelse med denne type jobber og økosystemets samlede belastning av tiltaket vil være minimal.

Naturmangfoldlovens § 11 om kostnadene ved miljøforringelse er ikke aktuell i denne saken.

Tiltaket strider ikke mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, det kan derfor gis dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Figur 1. Operasjonsområde hvor det søkes om motorferdsel.

I 2018 hadde Eitel dispensasjon til motorferdsel for å fjerne telestolper. I 2019 ble det oppdaget at flere stolper var kappet på opptil 1 meter og det ligger flere nedkappede stolper og ledninger igjen i terrenget. Dette er forsøpling som er forbudt jf. verneforskriftens kap. IV punkt 1. Det forventes at stolpene kuttes på bakkenivå og at alt avfall fra telefonlinja fjernes.

Konklusjon

Tiltaket strider ikke mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, det kan derfor gis dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Klageadgang

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Vedlegg:

- 1 Notat -Forsøpling etter telefonkabel - Saltfjellet landskapsvernområde - Eitel Networks AS

NOTAT

Sak: MIDNOR – Telefonkabel - Saltfjellet landskapsvernområde - Eltel Networks AS

Notat – Forsøpling etter telefonkabel

En av hytteeierne på Lønsdal var innom mitt kontor 28. januar 2020. I sommer / høst hadde han gått mellom Raudsteinbekkene på strekka mellom Sørrelva og Lønsdal (se kart under). Han hadde tidligere tatt kontakt per epost.

Eltel søkte i 2018 om tillatelse til å bruke snøskutere til å rydde opp deres gamle telekabel på strekkinga Sørrelva – Kjemåga. I brev av 17. januar fikk de dispensasjon til å benytte to snøskutere i perioden 18. januar 2018 – 28. februar 2018. På grunn av stor arbeidsmengde fikk de ikke gjort dette i den perioden, og de søkte på nytt senere samme vinteren. De fikk en ny dispensasjon i perioden 23. mars – 2. april 2018. Hytteeieren tok august 2018 kontakt med Miljøvernavdelinga hos Fylkesmannen i Nordland, om statusen langs den angitte traseen.

Det er uklart hvor vidt dette oppryddingsprosjektet ble gjennomført eller ikke, men det hytteeier kunne informere om var at stolpene er kappet på 1 meter, og stikker opp av bakken. Trolig er dette gjort på vinterføre. Det ligger flere rester etter stolper rundt om på bakken. Det ligger også barduner og kabler langs marka flere steder. Under følger en rekke bilder tatt av hytteeier selv og Statskog Fjelltjenesten ved Jim T. Kristensen.

I Saltfjellet landskapsvernområde gjelder følgende bestemmelser:

Alle inngrep som vesentlig kan endre landskapets art eller karakter er forbudt. Eksempel på slike inngrep er: Oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, flatehogst, nydyrking, nyplanting, drenering og annen form for tørrlegging, masseuttak, utfylling av masse, løsbryting og fjerning av stein – mineraler – fossiler, bergverksdrift, vassdragsregulering, gjødsling og bruk av kjemiske bekjempningsmidler, **forsøpling**, utslipp av kloakk eller/andre konsentrerte forurensningstilførsler. Opplistingen er ikke uttømmende. Det er heller ikke tillatt å utføre forundersøkelser for tekniske inngrep som vesentlig kan endre landskapets art eller karakter.

Ved opprettelsen av Saltfjellet landskapsvernområde var denne telefonlinja i bruk, men i ettertid er den lagt ned og fremstår nå som et forsøplingsproblem. En ting er det estetiske men kveiler med kabler og barduner utgjør også en viss fare for dyrelivet. Dette bør ryddes

så raskt som mulig. Jeg har prøvd å kontakte Telenor som er eier av denne linja, uten å lykkes å finne rette vedkommende som kan svare for hva som er tenkt videre.

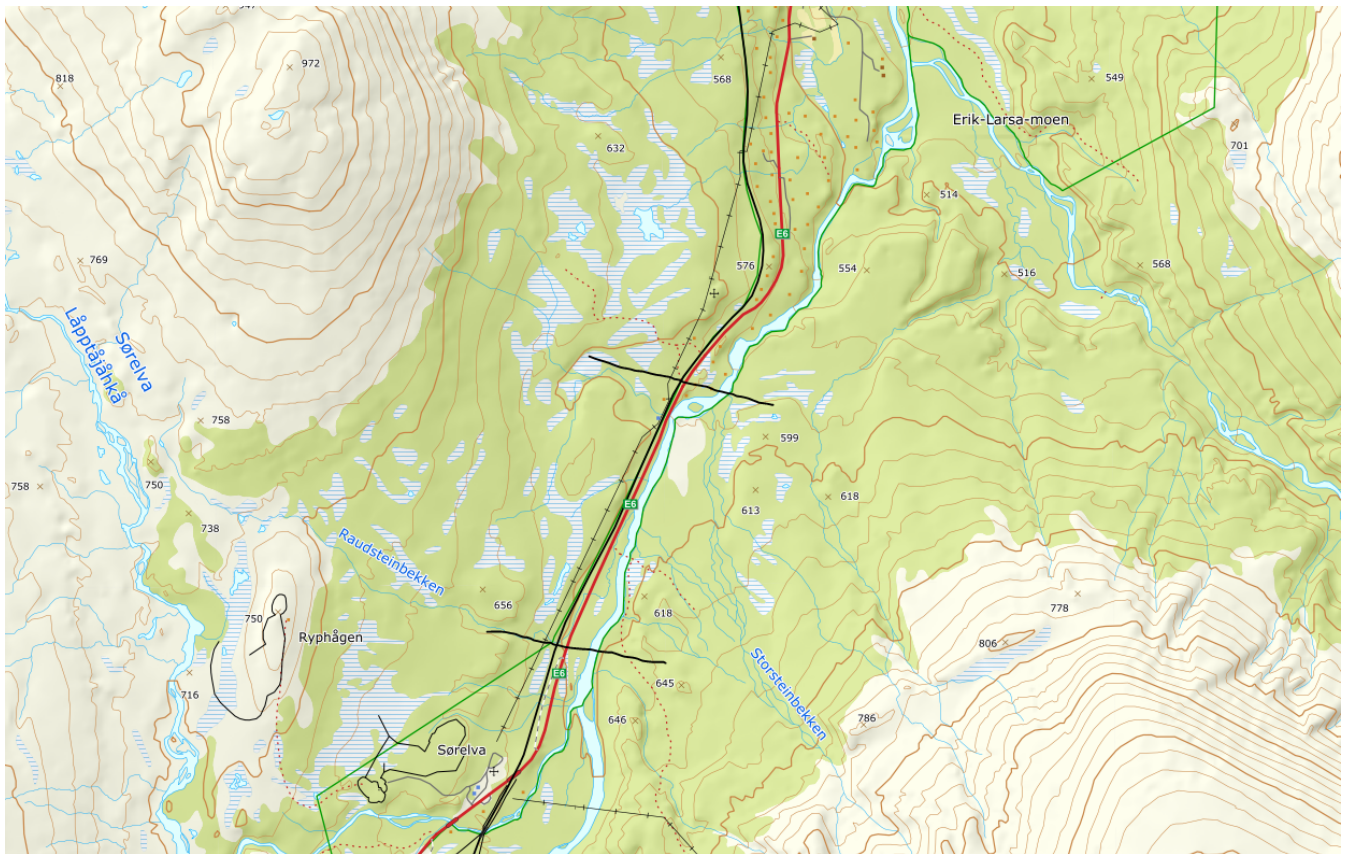
Diverse bilder fra hytteeier og Statskog Fjelltjenesten

Figur 1 Det ble gått mellom de to sorte strekene i kartet, og funnet meterlange påler, rester etter påler i marka, telefonkabel og barduner fra pålene

Arkivsaksnr: 2018/3842-0

Saksbehandler: Oskar Nyheim Pettersen

Dato: 15.06.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyret	33/2020	25.06.2020

Junkerdal nasjonalpark - Søknad om tillatelse til rydding langs sti Trygvebu - Argaladhytta - BOT - 2020

Forslag til vedtak

Bodø og omegn turistforening (BOT) gis tillatelse til nødvendig rydding langs sti Trygvebu – Argaladhytta innenfor Junkerdal nasjonalpark med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Bare kratt, vegetasjon og skog som kan være til ulempe for turgåere og/eller fører til at turgåere tar nye veier kan ryddes bort fra stien.
- Større trær som har falt over stien kan også ryddes vekk

Det kan benyttes ryddesag og motorsag i nødvendige tilfeller.

Bakgrunn

BOT søker om tillatelse til å rydde stien mellom Trygvebu og Argalad i Junkerdal nasjonalpark. Det opplyses at stien er delvis gjengrodd av greiner og kratt, og at ryddingen er nødvendig for å gjøre den mer fremkommelig for turgåere. Det vil være aktuelt å arrangere dugnad med 5-6 personer samt benytte seg av ryddesag i spesielt gjengrodde områder. Det kan også bli aktuelt å bruke motorsag for å sage rastatt virke som har veltet over stien.

Grunnlaget for avgjørelsen

Midtre Nordland nasjonalparkstyret har forvaltningsmyndighet for Junkerdal nasjonalpark, og skal behandle søknader som krever tillatelse.

Junkerdal nasjonalpark ble etablert ved kronprinsregentens resolusjon av 9. januar 2004.

Formålet med Junkerdal nasjonalpark er:

- å bevare et stort tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Spesielt viktig er det unike plantelivet.
- å stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

I henhold til verneforskriften § 3 pkt. 1.1 er «landskapet vernet mot tekniske inngrep av enhver art... oppsetting av skilt, merking av stier og løyper o.l.» Videre fremgår det av pkt. 1.2 at bestemmelsene i pkt. 1.1 ikke er til hinder for c: «vedlikehold av stier, bruer, skil og lignende i henhold til forvaltningsplan». Forvaltningsplanen presiseres at vedlikehold av stier menes «nødvendig remerking av eksisterende stier, utskiftning/oppgradering av eksisterende skilt og bruer så de holder en slik standard at de kan benyttes på forsvarlig vis».

Det finnes altså ikke hjemmel for å kunne behandle omsøkte tiltak etter verneforskriftene, og derfor må saken behandles etter de generelle unntaksbestemmelsene gitt av naturmangfoldloven § 48. Her fremgår det at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene i nevneverdig grad.

Som grunnlag for beslutningen skal søknaden også vurderes i henhold til prinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12, jf § 7

Vurdering

Forvaltningsplanen for Junkerdal nasjonalpark nevner ikke rydding av kratt, greiner og trær langs det eksisterende stinettet som en nødvendig del av vedlikeholdet til en sti. Listen over hva som menes med nødvendig vedlikehold av en sti er lite uttømmende og omfatter etter sekretariatets mening mer enn det som presiseres. Gjeldende forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark er gammel og utdatert og derfor oppe til revidering. Det vil være et mål å få inn tydelige og gode retningslinjer på hva som menes med nødvendig vedlikehold av eksisterende stinett i nasjonalparken.

Potensielt kan en slik rydding komme i konflikt med verneverdiene og bestemmelsene om at «all vegetasjon, herunder døde busker og trær, skal vernes mot all skade og ødeleggelse av enhver art». Vi mener imidlertid at alternativene for å la en sti gro igjen i enkelte tilfeller vil være til enda større ulempe for verneverdier og vegetasjonen. Slik situasjonen er i dag fører til dels gjengrodde stier og veltede trær til at turgåere tar nye veier, og dermed sliter på et enda større område enn nødvendig. Det har for eksempel allerede etablert seg nye stier rundt rastatte bjørker over den eksisterende stien i Skaitidalen. Ut fra tilgjengelig kunnskap om området ser ikke stiryddingen ut til å komme i nevneverdig konflikt med spesielle verdier knyttet til vegetasjon eller biologisk mangfold. Områder nært sti er ofte godt kartlagte og kunnskapsgrunnlaget vurderes til å være godt.

Strekningen mellom Trygvebu i sør og Lomi helt nord i nasjonalparken er allerede en del av et omfattende sti- og hyttenett både hos Sulitjelma og omegn turistforening og BOT. Den er viden kjent blant innbyggere i Nordland og forventes også å oppnå større popularitet nå som Nordlandsruta-prosjektet igjen settes i gang. Forvaltningsmyndigheten har et visst ansvar for å tilrettelegge for trygge og gode måter å oppleve nasjonalparken på. Dette er forankret både i formålsparagrafen og gjeldende forvaltningsplan for nasjonalparken. Videre kan godt vedlikeholdte og trygge stinett være et viktig bidrag i arbeidet med å kanalisere ferdsel til

ønskede områder i nasjonalparken. Ved å kunne tilby dette stinettet i god stand vil dette kunne føre til at flere holder seg til stien, og ikke oppsøker andre områder som kan være mer sårbare sett opp mot verneverdier og/eller reindrift. Arbeidet med ny besøksstrategi for Junkerdal nasjonalpark trekker frem stinettet mellom Trygvebu og Coarvihytta på nordsiden av Balvatnet som en ønsket og strategisk viktig ferdselsåre nasjonalparken.

Etter en samlet vurdering mener vi de positive sidene med å rydde stien er større enn de negative. Ryddingen med de begrensningene som er satt forventes ikke å kunne påvirke verneverdiene i nevneverdig grad eller strider imot verneformålet til nasjonalparken. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet og hvilken påvirkning dette vil ha vurderes til å være godt slik at føre-var-prinsippet ikke kommer til anvendelse. Vi vurderer det heller ikke til at virkningene av tiltaket sammen med andre påvirkningsfaktorer i nasjonalparken vil medføre for stor samlet belastning på økosystemet

Konklusjon

Ryddingen med de begrensningene som er satt strider ikke imot vernevedtakets formål eller kommer i nevneverdig konflikt med verneverdiene. Kravet for å kunne gi tillatelse er oppfylt.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	34/2020	25.06.2020

Junkerdal nasjonalpark - Søknad om nytt kalvmerkingsgjerde Leipibakken - Balvatn reinbeitedistrikt - Saltdal kommune – 2020

Forslag til vedtak

Balvatn reinbeitedistrikt v/Kristine Maria Blind Helland gis tillatelse til bygging og oppføring av kalvmerkingsgjerde i Leipibakken i Junkerdal nasjonalpark, med hjemmel i verneforskriftens § 3 pkt. 1.3.c. Det gis også tillatelse til inntransport av materiell og utstyr til bygging av gjerdet med helikopter med hjemmel i verneforskriftens § 3 pkt. 6.3.c.

Tillatelsen gis etter følgende vilkår:

- Plassering av merkegjerdet må ikke plasseres over, eller komme i konflikt med merket DNT-sti i Leipibakken. Fangarmer kan kun midlertidig settes opp over stien
- Endelig plassering og størrelse på gjerdeanlegget må avklares med sametinget og forvaltningsmyndighet for nasjonalparken. Tiltakshaver må påse at gjerdet ikke plasseres i konflikt med kulturminner i nasjonalparken.
- Overflødig gjerdematerial og utstyr brukt til byggingen må transporteres ut av området så snart gjerdet er ferdigstilt
- Plastnetting og annet til bruk under merkingen må ryddes opp og sikres gjennom sesongen, slik at det ikke oppleves som eller ender opp som søppel i nasjonalparken.
- Tillatelsen for bygging av gjerdet gjelder i 3 år etter at vedtak er fattet
- Avbøtende tiltak for å forhindre/reducere kollisjon med fugl kan innføres på et senere tidspunkt hvis det viser seg nødvendig
- Balvatn reinbeitedistrikt er selv ansvarlig for å fjerne og rydde opp gjerdet i tilfellet behovet skulle endre seg eller driften opphøre mv.
- Tillatelse til bruk av helikopter gjelder for nødvendig antall turer for inntransport av materiell og utstyr til bygging av gjerdet i 2020

Det bemerkes at dette ikke er en dispensasjon for barmarkskjøring i nasjonalparken. Dette må avklares i et møte mellom forvaltningen og reinbeitedistriktet i tråd med retningslinjer gitt i forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark.

Bakgrunn

Balvatn reinbeitedistrikt bruker i dag et reingjerde i Storvasstjelma til merking av kalvene lengst sør i Balvatn reinbeitedistrikt. Dette gjerdet ble opprinnelig bygget for bukkelakt i september, og har en ugunstig plassering sett opp mot reinens sommerland, kalving og naturlige trekk- og flyttleier. Bruk av dette gjerdet til kalvmerking beskrives som en lite langvarig løsning, ettersom det ofte krever flytting av rein over lange avstander og dermed utstrakt bruk av helikopter. Omsøkt gjerdeplassering ligger mer strategisk til og vil gjøre flyttingen til gjerdet mindre komplisert. Det opplyses at omsøkt gjerdeplassering forventes å kunne bedre merkeresultatet på sommeren, redusere bruk av helikopter og være mer skånsomt for reinen i et dyrevelferds-perspektiv.

Gjerdeanlegget skal bygges av jernstolper, impregnerte trestolper og 170 cm høy flettverksnetting. Omkretsen av gjerdet er beregnet til om lag 300-400 meter. Fangarmene bygges slik at den kan stenges av og brukes som beitehage ved behov. Det er beregnet ca. 1000 meter netting til anlegget. I tillegg er det behov for plastnetting slik at de enkelt kan dele av gjerdet etter hvor stor flokken er og slik at kalvene ikke skal kunne kripe ut gjennom nettingen.

Figur 1: Gjerdets plassering i rød ring

Grunnlaget for avgjørelsen

Midtre Nordland nasjonalparkstyre har forvaltningsmyndighet for Junkerdal nasjonalpark, og skal behandle søknader som krever tillatelse.

Junkerdal nasjonalpark ble etablert ved kronprinsregentens resolusjon av 9. januar 2004.

Formålet med Junkerdal nasjonalpark er:

- å bevare et stort tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Spesielt viktig er det unike plantelivet.
- å stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

I henhold til verneforskriften § 3 pkt. 1.1 er «landskapet vernet mot tekniske inngrep av enhver art, som for eksempel oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger ...». Paragrafen åpner derimot opp for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til «oppsetting av gjerder og anlegg for husdyr og reindrift» jf. § 3 pkt. 1.3 bokstav c.

I utgangspunktet er det forbud mot all motorisert ferdsel i Junkerdal nasjonalpark, jf. § 3, pkt. 6.1 i verneforskriften, men forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til «bruk av luftfartøy i for transport av varer og materialer til hytter, vedlikehold av ferdselsveier o.l.». Saksbehandler tolker omsøkte helikopterflyging til å falle inn under «og lignende».

Gjeldende forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark setter retningslinjer for dispensasjonspraksisen. Av denne fremgår det at det kan gis tillatelse til etablering av bygninger og anlegg i reindriften som er forankret i godkjent distriktsplan.

Som grunnlag for beslutningen skal søknaden også vurderes i henhold til prinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12, jf § 7.

Vurdering

Ut fra tilgjengelig kunnskap om området ser ikke gjerdets plassering ut til å komme i direkte konflikt med spesielle verdier knyttet til biologisk mangfold. Området ligger tett inntil en DNT-sti og slike områder er ofte godt kartlagte. Kunnskapsgrunnlaget vurderes derfor til å være godt nok. Erfaringer fra reingjerder i tilknytning til jernbane/vei viser at de kan være en fare for fugl og spesielt rype. Det er for eksempel satt vilkår om avbøtende tiltak i form av «fugleavvisere» langs noen av reingjerdene langs jernbanen på Saltfjellet. Usikkerheten knyttet til virkningen av disse, og at omsøkte gjerde vil være relativt lite i forhold til disse gjerdene, gjør at vi ikke setter krav om dette. Sekretariatet vil i samarbeid med Statskog fjelltjenesten følge utviklingen, og skulle situasjonen endre seg er det satt vilkår om at avbøtende tiltak kan innføres på et senere tidspunkt om det skulle vise seg nødvendig.

Formålsparagrafen til Junkerdal nasjonalpark er tydelig på at området også skal sikre forekomsten av kulturminner. Vernebestemmelsene presiserer videre at kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. I forarbeidene til verneplanarbeidet for Junkerdal nasjonalpark ble det gjort en konsekvensutredning på deltema kulturminner og kulturmiljø innenfor det foreslåtte verneområdet. Under befaringen ble det dokumentert samiske kulturminner i form av sommerboplasser med flere teltringer og mulige gammetufter øverst i Tjårrisdalen og starten på Leipibakken. Selv om disse registreringene er et stykke unna den planlagte plasseringen av merkegjerdet, er det viktig at tiltakshaver er klar over områdets historiske bruk. Det kan ikke utelukkes at det finnes flere og uoppdagede kulturminner i området hvor merkegjerdet skal plasseres. Funnene fra forarbeidene er ikke digitalt kartfestet. Det settes derfor et vilkår om at den endelige plasseringen av merkegjerdet må være i

overensstemmelse med oss som forvaltningsmyndighet for nasjonalparken og sametinget som forvaltningsmyndighet for samiske kulturminner.

Gjerdet kan komme i konflikt med friluftsjnteresser i området ved at det plasseres over eller i direkte tilknytning til den etablerte DNT-stien opp Leipibakken og gjennom Storengdalen. Merkingen vil etter søkers opplysninger foregå i juli, noe som også er høysesong for fotturister i området. Derfor er det satt vilkår om at den permanente delen av gjerdet ikke må plasseres over denne stien. Er det nødvendig å sette opp fangarmer over stien, må dette kun gjøres midlertidig og under samlingen, men tas ned igjen etterpå. Gjerdet vil plasseres i et totalt inngrepsfritt område, noe som vil prege landskapet i relativt stor grad. Hvorvidt gjerdet vil fremstå skjemmende for turgåere er en høyst subjektiv vurdering. Nasjonalparkens formålsparagraf er tydelig på at området skal kunne brukes til reindrift, og slike anlegg må betraktes som en nødvendig del av reindriften. Også innenfor nasjonalparken. Det forventes derimot at gjerde-områder innenfor nasjonalparken holdes i orden, og ikke fremstår som en forsøpling av området. Med dette menes at det ikke burde ligge igjen plastikk og andre løse gjenstander som kan oppleves som søppel og/eller kan blåse bort og ende opp som søppel i nasjonalparken.

Oppføring av dette gjerdet vil medføre et transportbehov til og fra. Transporten vil etter reindriften egne bemerkninger foregå med barmarkskjøretøy/ATV tur/retur fra parkeringen innerst i Storengdalen i Saltdal kommune. Fra nasjonalparkgrensen og inn til omsøkte gjerdeanlegg vil det være ca. 7 kilometer en vei gjennom et relativt flatt, men vått område. Det ble i 2017 gjennomført en sårbarhetsanalyse på bestilling fra sekretariatet, nettopp for å kunne ha et bedre beslutningsgrunnlag i saker som omhandler kjøring med ATV/barmarkskjøretøy innenfor Junkerdal nasjonalpark (Ecofact rapport 544). Denne beskriver øvre deler av Storengdalen og områdene mot Salbergvatnet hvor kjøringen skal foregå for å være viktige våtmarksområder. Rapporten anbefaler videre at det ikke burde tillates kjøring med barmarkskjøretøy/ATV i dette området. Området i dalbunnen kan karakteriseres for å være en mosaikk av våte partier, slik at kjøring uten at det settes kjørespor og skader på vegetasjon vil tilnærmet være umulig. Sekretariatet har tilgang på kartmaterialet som ble produsert i nevnte rapport, slik at det vil være mulig å legge en løype utenom de våteste partiene litt lengre opp i dalsiden. Dette vil bidra til å begrense skadene. Saksbehandler tar initiativ til et møte med Balvatn reinbeitedistrikt, slik at vi kan komme frem til gode løsninger sammen. Dette i tråd med naturmangfoldlovens bestemmelser om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Det presiseres at barmarkskjøring i nasjonalparken er søknadspliktig jf. § 3 pkt. 6.3a. Reindriften § 23 presiserer også at kjøring på bar mark skal foregå i samsvar fastsatte forskrifter om vern. Videre fremgår det av denne paragrafen at kjøring på bar mark skal begrenses mest mulig og så langt det er mulig foregå i faste løyper. I kommende revisjon av forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark skal det i samarbeid med reindriften jobbes med å fastsette løyper for barmarkskjøretøy slik at disse kan brukes uten at det krever spesiell tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

Det forutsettes at gjerdet vil bli en aktiv og nødvendig del av driften til Balvatn reinbeitedistrikt som brukes hvert år. Det settes vilkår om at forvaltningsmyndigheten kan pålegge fjerning i tilfellet behovet for gjerdet faller bort og/eller blir mindre betydningsfullt. Det samme gjelder hvis driften skulle opphøre, eller overtas av drivere som ikke finner gjerdet nødvendig. Ovenfor nevnte grunner er ikke uttømmende for å kunne pålegge fjerning. Vilkåret er i tråd med naturmangfoldlovens bestemmelser om at kostnadene med miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver.

Inntransport av materiell og utstyr med helikopter vurderes i dette tilfellet å være det mest effektive og skånsomme alternativet. Det begrensede antall helikopterturer som er nødvendig for inntransport av materiell og utstyr forventes ikke å påvirke verneverdier eller andre interesser i nevneverdig grad.

Omsøkte gjerdeanlegg er ikke forankret i godkjent distriktsplan for Balvatn reinbeitedistrikt, som er et krav for å kunne gi tillatelse jf. gjeldende forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark. Selv

om dette er gjeldende retningslinjer vurderer vi det slik at Balvatn reinbeitedistrikt ikke har blitt tilstrekkelig opplyst om disse retningslinjene da distriktsplanen ble utarbeidet i 2018. Distriktsplanen revideres hvert fjerde år, og denne bestemmelsen tar heller ikke høyde for at behovet for bygninger og anlegg kan endre seg relativt raskt. I et stadig mer utfordrende og uforutsigbart klima kan det være vanskelig å se hva som blir behovet de neste fire år. Gjeldende forvaltningsplan er dessuten gammel og utdatert på en rekke områder og derfor oppe til revidering. Retningslinjer som berører reindrifta i nasjonalparken i tillegg til en rekke andre, er temaer som drøftes i det pågående arbeidet.

Et nytt merkeanlegg i Leipibakken vil effektivisere merkingen, gjøre den mindre kostbar samt redusere behovet for bruk av helikopter i området. Dette vil føre til en mer effektiv kalvmerking og dermed bedret dyrevelferd sammenlignet med dagens situasjon. Med de vilkår som settes vurderes de positive virkningene reindriften oppnår å være større enn de negative virkninger dette har på verneverdier og andre brukerinteresser i nasjonalparken. Kunnskapsgrunnlaget om hvilken virkning dette vil ha på naturmangfoldet vurderes til å være godt nok. Førre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse. Vi vurderer det heller ikke til at virkningene av tiltaket sammen med andre påvirkningsfaktorer i nasjonalparken vil medføre for stor samlet belastning på økosystemet.

Konklusjon

Balvatn reinbeitedistrikts behov for et nytt merkegjerde i Leipibakken er godt dokumentert og kravet for å kunne gi tillatelse er oppfylt.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Ecofact rapport 544 – sårbarhetsvurdering Junkerdal nasjonalpark

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	35/2020	25.06.2020

Junkerdal nasjonalpark – Tillatelse til oppføring av hengebro - Hujtejåhkå, Skaitidalen – 2020

Forslag til vedtak

Det gis tillatelse til oppføring av hengebro over elva Hujtejåhkå i Skaitidalen i tråd med besøksstrategi for Junkerdal nasjonalpark. Tillatelsen gis med hjemmel i verneforskriften § 3 pkt. 1.3a.

Tillatelsen gis etter følgende vilkår:

- Statskog fjelltjenesten bygger hengebroen
- Inngrep og motorferdsel skal holdes på et minimum
- Eierforholdet til broen må være avklart og avtalefestet før byggingen finner sted

Bakgrunn

Midtre Nordland nasjonalparkstyre planlegger bygging av en hengebro over elva Hujtejåhkå i Skaitidalen. Denne broen er et tiltak i kommende besøksstrategi for Junkerdal nasjonalpark. Besøksstrategien er per dags dato inne til faglig godkjenning hos Miljødirektoratet, men skal fortsatt gjennom flere steg før den endelig kan godkjennes. Den har ikke vært ute på høring eller vært oppe til nasjonalparkstyret for godkjenning. Dagens utkast til besøksstrategi har vært et samarbeid mellom forvalter og utnevnt referansegruppe på 11 personer fra ulike interesser rundt nasjonalparken. Dette være seg Statskog, Balvatn reinbeitedistrikt, Svensk sameby, Forum for natur og friluftsliv, Saltdal og Fauske kommuner, Bondelaget, Bonde og småbrukarlaget og reiselivsnæringen.

Elva Hujtejåhkå er en relativ smal, men stri elv. Det har vært et ønske fra DNT og forvaltningen å få bygget bro over denne elva i en årrekke. Statskog fjelltjenesten har utredet mulige broplasseringer over Hujtejåhkå i flere omganger og kommet frem til den antatt mest fornuftige og varige broplasseringen. Plasseringen av broen medfører at stien må legges om ca. 100

meter oppstrøms der hvor stien går i dag. Brospenet vil bli om lag 10 meter, og bukkene vil boltes fast i fjell. Det vil kreves minimalt med graving i vegetasjon. Eventuell bygging av broen vil finne sted i august/september og gjøres av Statskog fjelltjenestens erfarne brobyggere. Planlegging og gjennomføring vil skje i tett samarbeid med forvalter. Nasjonalparkstyret vil kun være tiltakshaver av prosjektet, og ikke stå som eier av broen. Bodø og omegn turistforening har sagt seg villige til å eie broen. Årlig vedlikehold og eventuell utbedring av broen vil imidlertid organiseres som et samarbeid mellom forvaltningen og BOT. I praksis vil dette gjennomføres som et tjenestekjøp av Statskog fjelltjenesten.

Denne typen inngrep er normalt søknadspliktig i nasjonalparken, jmfør verneforskrifta. At det er nasjonalparkforvaltningen selv som står bak inngrepene fritar dem ikke fra kravet om tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Forvaltningsmyndigheten kan kun iverksette skjøtselstiltak etter føringer gitt av naturmangfoldloven § 47 uten at det treffes enkeltvedtak. Tiltak ut over denne skjøtselshjemmelen må ha spesiell tillatelse. Nasjonalparkstyret kunne normalt gitt tillatelse til tiltaket gjennom en godkjenning av besøksstrategien, men denne er som nevnt ikke ferdig. Miljødirektoratet har i år bevilget penger til bygging av denne broen og disse må brukes innen utgangen av 2020. Gjennom en normal saksgang og en eventuell tillatelse får man dessuten vurdert hensynet til naturmiljøet, prinsippene i naturmangfoldloven og ikke minst et enkeltvedtak det kan klages på. Klageadgang på avgjørelser som det offentlige gjør er en viktig del av norsk forvaltningspraksis.

Grunnlaget for avgjørelsen

Midtre Nordland nasjonalparkstyre har forvaltningsmyndighet for Junkerdal nasjonalpark, og skal behandle søknader som krever tillatelse.

Junkerdal nasjonalpark ble etablert ved kronprinsregentens resolusjon av 9. januar 2004.

Formålet med Junkerdal nasjonalpark er:

- å bevare et stort tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Spesielt viktig er det unike plantelivet.
- å stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

I henhold til verneforskriften § 3 pkt. 1.1 er «landskapet vernet mot tekniske inngrep av enhver art, som for eksempel oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger (...)». Paragrafen åpner derimot opp for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til «bygging av bruer, (...), som er i tråd med forvaltningsplan» jf. § 3 pkt. 1.3 bokstav a.

I utgangspunktet er det forbud mot all motorisert ferdsel i Junkerdal nasjonalpark, jf. § 3, pkt. 6.1 i verneforskriften, men dette er ikke til hinder for motorferdsel i forbindelse med gjennomføring av skjøtels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten jf. verneforskriftens § 3 pkt. 6.2.a.

Gjeldende forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark setter retningslinjer for dispensasjonspraksisen. Av denne fremgår det at det kan gis tillatelse til bygging av broer langs eksisterende stinett.

Som grunnlag for beslutningen skal søknaden også vurderes i henhold til prinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12, jf § 7.

Vurdering

Det er store utfordringer med elvekryssinger langs sti- og hyttenettet mellom Coarvihytta og Trygvebu på heholdsvis nord og sørsiden av Junkerdal nasjonalpark. Det er flere elver som kan betraktes som solide flaskehals for ferdselen langs denne stien, hvor elva Hujtejåhkå midt i Skaitidalen er en av dem. Det er allerede bygget fire hengebroer langs stien og litt av utfordringen ligger i at man dermed leder besøkende inn til store elver uten bro. I tillegg ligger det DNT-hytter mellom disse elvene, som gjerne er mål for barnefamilier og turfølger ute på langtur. Terskelen for å snu ved elvene blir derfor høy, og mange velger heller å begi seg ut i fare ved å vade disse. Besøksstrategien har ikke som målsetning å få bygget broer over alle utfordrende elver, og understreker at det å ferdes i norsk natur i tilfeller skal være utfordrende og krever visse forutsetninger. Det er kun snakk om å få bygget broer hvor de er absolutt mest nødvendig, og hvor det er mulig å finne en fornuftig og varig broløsning. Det er kun elvene Hujtejåhkå i Skaitidalen og Låggejåhkå på vestsiden av Balvatnet som tilfredsstillende disse kravene. Det vil fortsatt være en håndfull utfordrende elver som besøkende fortsatt ikke kommer seg tørrskodd over, og hvor det ikke vil bli aktuelt å bygge bro langs denne stien.

Målet med å få bygget bro over Hujtejåhkå ligger først og fremst i det å sikre allmennhetens mulighet til utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv i Junkerdal nasjonalpark jf. verneforskriftens formålsparagraf. Bygging av denne broen vil dessuten trygge ferdselen langs stinettet og bedre tilgangen til de populære hyttene til Sulitjelma og omegn turistforening (SOT) og BOT. Innenfor nasjonalparken og mellom disse elvene finner vi den helt nye «Balvasshytta» til SOT bygget i 2018, og BOTs velkjente Argaladhytta som jo er en turistattraksjon i seg selv. Stinettet er viden kjent blant innbyggere i Nordland og forventes også å oppnå større popularitet nå som Nordlandsruta-prosjektet igjen settes i gang. Alt dette i tillegg til den nasjonale satsningen på nasjonalparker gjennom «Norges nasjonalparker» gjør at vi forventer en økende ferdsel i nasjonalparkene i årene som kommer. Dette tvinger frem behovet for en besøksstrategi som blant annet skal svare på hvordan vi skal møte disse utfordringene. Arbeidet med ny besøksstrategi for Junkerdal nasjonalpark trekker frem stinettet mellom Trygvebu og Coarvihytta på nordsiden av Balvatnet som en ønsket og strategisk viktig ferdselsåre nasjonalparken. Godt vedlikeholdte og trygge stinett vil være et viktig bidrag i arbeidet med å kanalisere ferdsel til ønskede områder i nasjonalparken. Ved å kunne tilby dette stinettet i god stand vil dette kunne føre til at flere holder seg til stien, og ikke oppsøker andre områder som kan være mer sårbare sett opp mot verneverdier og/eller reindrift. Mange velger eksempelvis å snu ved elva Hujtejåhkå og heller følge stien opp Tjårrisdalen og mot Storengdalen. Dette er et mindre brukt område, og et mer sårbart område både med tanke på rovfugl og vegetasjon samt at det er et viktig sommerland for reindriften i Balvatn reinbeitedistrikt. Statskog fjelltjenesten har også registrert tilfeller der folk kaster stein i elva, og/eller bærer med seg planker fra hyttene for å komme seg lettere over elvene. En permanent broløsning over Hujtejåhkå vil kunne begrense denne typen skadelig aktivitet.

Broen vil plasseres i et inngrepsfritt område noe som vil prege landskapet i relativt stor grad. Ut fra tilgjengelig kunnskap om området ser ikke broens plassering ut til å komme i direkte konflikt med spesielle verdier knyttet til biologisk mangfold. Området ligger tett inntil en DNT-sti og slike områder er ofte godt kartlagte. Broens pilarer skal festes i fast fjell, noe som vil kreve minimalt med skade på vegetasjon o.l. At det på sikt vil etableres ca 200-300 meter med ny sti vurderes heller ikke til å få nevneverdige konsekvenser for naturmangfoldet. Stien gjennom Skaitidalen er sårbarhetskartlagt med tanke på økende ferdsel, og stien i det aktuelle området går gjennom tørre rabbeområder med slitesterk vegetasjon uten arter av nasjonal forvaltningsinteresse.

Etter en samlet vurdering mener vi de positive sidene ved å bygge denne broen er større enn de negative. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet og hvilken påvirkning dette vil ha vurderes til å være godt og at føre-var-prinsippet ikke kommer til anvendelse. Virkningene av tiltaket vil etter sekretariatets mening gi en mindre samlet belastning på økosystemet ved at vi i større grad får kanalisert ferdselen til denne delen av nasjonalparken. Samtidig vil den være et bidrag til det å forebygge midlertidige broløsninger, som i tillegg til å være en fare for turgåere også kan ende opp som søppel i nasjonalparken.

Konklusjon

Etter en samlet vurdering vurderes de positive sidene av denne broen til å være større en de negative og at vilkåret for kunne gi dispensasjon er oppfylt.

Klageadgang

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.